

**Συμβουλευτική Επιτροπή
για την Πρόληψη και Καταπολέμηση
της Βίας στην Οικογένεια**

**Έκθεση Δραστηριοτήτων
2014**

www.familyviolence.gov.cy

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
2014

Η Συμβουλευτική Επιτροπή συστάθηκε το 1996 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το Άρθρο 16 του Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμου 47(Ι)/1994, ο οποίος αντικαταστάθηκε με τον Νόμο 119(Ι)/2000. Με την τροποποίηση του Νόμου που έγινε το 2004, ο βασικός Νόμος 119(Ι)/2000 και ο Τροποποιητικός Νόμος 212(Ι)/2004, αναφέρονται μαζί ως οι Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004.

Σύμφωνα με το Άρθρο 37, η Επιτροπή ετοιμάζει και υποβάλλει στον Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και στη Βουλή των Αντιπροσώπων, Ετήσια Έκθεση για τις δραστηριότητες της.

ΜΕΡΟΣ Α

1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Συμβουλευτική Επιτροπή (ΣΕ) συστάθηκε με βάση το Άρθρο 16 του Νόμου 47(1)/1994, ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο 119(I)/2000 ο οποίος τροποποιήθηκε με το Νόμο 212(I)/2004. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής όπως καταγράφονται στο Άρθρο 7(1) του νόμου είναι οι ακόλουθες:

- (α) Να παρακολουθεί το πρόβλημα της Βίας στην Οικογένεια στην Κύπρο,
- (β) Να προβαίνει στην ενημέρωση και διαφώτιση του κοινού και των επαγγελματιών με διάφορα μέσα, περιλαμβανομένων ειδικών συνεδριών, επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων,
- (γ) Να προωθεί επιστημονικές έρευνες σχετικές με τη Βία στην Οικογένεια,
- (δ) Να προωθεί τις Υπηρεσίες για την αντιμετώπιση όλων των πτυχών του προβλήματος της Βίας στην Οικογένεια,
- (ε) Να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των σχετικών Υπηρεσιών που λειτουργούν, καθώς και την εφαρμογή και τήρηση της σχετικής νομοθεσίας.

1.1 Σύνοψη

Σύμφωνα με το Άρθρο 7(2) των Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004, η Επιτροπή απαρτίζεται από άτομα τα οποία διορίζονται υπό την προσωπική τους ιδιότητα, από το Υπουργικό Συμβούλιο και έχουν γνώση και πείρα του θέματος. Οι διορισμοί γίνονται από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Τα άτομα που διορίζονται από το δημόσιο τομέα, επιλέγονται από τα Υπουργεία/Υπηρεσίες που αναφέρονται στο εδάφιο (4) του Άρθρου 7 και είναι τα ακόλουθα:

- ο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας)
- ο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
- ο Υπουργείο Υγείας
- ο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος)
- ο Νομική Υπηρεσία
- ο Αστυνομία

Τα άτομα που διορίζονται από τον ιδιωτικό τομέα, επιλέγονται από μέλη των Συνδέσμων ή Οργανώσεων εμπλεκόμενων στην πρόληψη και καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια.

1.2 Θητεία μελών

Σύμφωνα με το Άρθρο 7(2) των Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και του 2004, τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα έντεκα και η θητεία τους είναι πενταετής.

Μέλη για την πενταετή θητεία 01.08.2010 - 31.07.2015:

Κρατικά Μέλη:

- Μάρω Βαρναβίδου - Αντικαταστάτης Πρόεδρος (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως)
- Κώστας Βέης- Μέλος (Αστυνομία)
- Χριστίνα Ιωάννου - Μέλος (Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού)
- Σεμέλη Βύζακου - Μέλος (Υπουργείο Υγείας)
- Λουίζα Χριστοδουλίδου-Ζαννέτου - Μέλος (Νομική Υπηρεσία)
- Χαρά Ταπανίδου - Μέλος (Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας)

Ιδιωτικά Μέλη:

- Δρ Μάρθα Αποστολίδου - Πρόεδρος (Σύνδεσμος Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια)
- Δρ Νεόφυτος Παπανεοφύτου - Μέλος (Παγκύπριος Σύνδεσμος Προαγωγής Ψυχικής Υγείας Παιδιού & Εφήβου). Απεβίωσε το Νοέμβριο του 2014.
- Σουζάνα Παύλου - Μέλος (Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου)
- Ζήνα Παιδονόμου - Μέλος (Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού)
- Παναγιώτης Καλογήρου - Μέλος (Σύνδεσμος Ψυχολόγων Κύπρου)

2. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Το γραφείο της Συμβουλευτικής Επιτροπής στελεχώνεται από ένα και μοναδικό επιστημονικό προσωπικό, την κα Νικολέττα Ρένκω (Διοικητική Λειτουργός).

2.1 Αξιολόγηση προσωπικού

Στις 14.01.2014, με επιστολή της προς στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (Αρ.ΣΕ:1073-14 και ημερ.14.01.2014), σε συνέχεια της ενημέρωσης από την κ. Χαρά Ταπανίδου (στη συνεδρία της Συμβουλευτικής Επιτροπής ημερ.26.11.2013) σχετικά με τις διευκρινήσεις που ζήτησε το Υπουργείο Οικονομικών από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων όσον αφορά το θέμα της αξιολόγησης των

καθηκόντων της λειτουργού της ΣΕ, η Συμβουλευτική Επιτροπή ενημέρωσε ότι δεν έχει καμία αντίρρηση για την αξιολόγηση της εργασίας της λειτουργού της, και ζήτησε να πληροφορηθεί εκ των προτέρων και γραπτώς για την διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Στις 10.02.2014, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας με επιστολή τους προς τη Συμβουλευτική Επιτροπή (Αρ.Φακ.:11.02.07 και ημερ.10.02.2014) ενημέρωσαν ότι μετά από σχετικές οδηγίες του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προτίθενται να προχωρήσουν στην αξιολόγηση των καθηκόντων της Λειτουργού ΣΕ. Για το σκοπό αυτό ο Τομέας Κοινοτικής Εργασίας και Αξιολόγησης Προγραμμάτων προχώρησε στην εν λόγω αξιολόγηση μέσω της συμμετοχικής παρακολούθησης της εργασίας της Λειτουργού της ΣΕ, της διεξαγωγής συνεντεύξεων με την Πρόεδρο και δύο μέλη της ΣΕ, καθώς και με την ίδια τη Λειτουργό της ΣΕ. Συγκεκριμένα, για τους σκοπούς της συμμετοχικής παρακολούθησης, ο Λειτουργός Ερευνών και Ανάπτυξης του Τομέα Κοινοτικής Εργασίας και Αξιολόγησης Προγραμμάτων, κος Γιώργος Μεταξάς, εργάστηκε μαζί με τη Λειτουργό της ΣΕ για διάρκεια τριών εργάσιμων ημερών (στις 04.03.2014, 18.03.2014 και 28.05.2014). Τα αποτελέσματα της παρατήρησης κωδικοποιήθηκαν σε πίνακες, όπου καταγράφηκε το είδος της εργασίας και ο χρόνος δαπάνης κατά την άσκηση των καθηκόντων της Λειτουργού της ΣΕ. Ετοιμάστηκε σχετική έκθεση η οποία στάληκε στο αρμόδιο Υπουργείο.

3. ΟΙΚΗΜΑ

Η Συμβουλευτική Επιτροπή από το Νοέμβριο του 2014, έχει μεταφερθεί και στεγάζεται στην πιο κάτω νέα διεύθυνση, καθώς και με νέα ταχυδρομική θυρίδα:

28^{ης} Οκτωμβρίου 10,

2012 Σρόβολος

Τ.Θ. 16045

2085 Λευκωσία

ΜΕΡΟΣ Β

1. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο προϋπολογισμός της Συμβουλευτικής Επιτροπής καλύπτεται εξ' ολοκλήρου από κρατική χορηγία η οποία παραχωρείται μέσα από το Κεφάλαιο 15.04, Άρθρο 03.103 "Επιτροπές" (Τακτικές Δαπάνες). Σύμφωνα με τη διαδικασία ο προϋπολογισμός υποβάλλεται στο Υπουργείο Οικονομικών και τη Βουλή των Αντιπροσώπων μέσω των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι εγκεκριμένος προϋπολογισμός της Συμβουλευτικής Επιτροπής για το έτος 2014 ήταν €45.802. Συγκεκριμένα, ο προϋπολογισμός για το έτος 2014 που υπέβαλε η Συμβουλευτική Επιτροπή (Αρ.ΣΕ:1044-13 και ημερ.30.04.2013) στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ήταν €51.856. Στις 07.02.2014, το λογιστήριο των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ενημέρωσε ηλεκτρονικά τη Συμβουλευτική Επιτροπή ότι ο προϋπολογισμός της για το έτος 2014 είναι €45.802 και όχι €49.250 όπως αρχικά είχαν ενημερώσει, λόγω του ότι το Υπουργείο Οικονομικών εκ παραδρομής δεν διόρθωσε το μνημόνιο του προϋπολογισμού σύμφωνα με τις αποκοπές ύψους 7% που ενέκρινε η Βουλή των Αντιπροσώπων. Ως εκ τούτου, το λογιστήριο των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ζήτησε να ενημερωθεί από τη Συμβουλευτική Επιτροπή για τις ανάλογες διορθώσεις (εξαιρουμένου του μισθού και του ενοικίου). Η Συμβουλευτική Επιτροπή ενημέρωσε με επιστολή της (Αρ.ΣΕ:1079-14 και ημερ.09.05.2014) το λογιστήριο των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για τις διορθώσεις στον προϋπολογισμό της και ανέφερε ότι από το ποσό των €2.700 (δηλ. 7% μείωση στον προϋπολογισμό της €49.250), υπολείπεται το ποσό των €748 το οποίο είναι αδύνατον να αφαιρεθεί από κάπου γιατί αυτό θα είχε σοβαρό αντίκτυπο στη λειτουργία της Επιτροπής και ζήτησε όπως το Υπουργείο Οικονομικών ενημερωθεί για το θέμα.

Η ανάλυση του προϋπολογισμού της Συμβουλευτικής Επιτροπής φαίνεται στο εκάστοτε επεξηγηματικό Υπόμνημα του Τακτικού Προϋπολογισμού του κράτους. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή καλείται να επιτελέσει ένα σημαντικό έργο και το εύρος των δραστηριοτήτων (επιμορφωτικά σεμινάρια, έρευνες, εκδόσεις, αγορά υπηρεσιών κλπ), που προωθεί κάθε χρόνο είναι αρκετά δυσανάλογο σε σχέση με το μικρό προϋπολογισμό που της εγκρίνεται.

1.1 Συστέγαση για μείωση λειτουργικών εξόδων

Αναφορικά με τη συστέγαση της Συμβουλευτικής Επιτροπής με τα γραφεία της Επιτροπής Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων (ΕΠΝΚΑ), η Συμβουλευτική Επιτροπή

ενημέρωσε το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Αρ.ΣΕ:1072-14 και ημερ.07.01.2014) ότι η ΕΠΝΚΑ απάντησε (Αρ.Φακ.:2/2002 και ημερ.18.12.2013) ότι δεν υπάρχει διαθέσιμος χώρος. Η Συμβουλευτική Επιτροπή τοποθετήθηκε θετικά στο ενδεχόμενο μεταστέγασης σε χώρους που δεν θα χρειάζεται η καταβολή ενοικίου και συγκεκριμένα με την ΕΠΙΝΚΑ.

Επίσης, το ενοικιαστήριο συμβόλαιο της Συμβουλευτικής Επιτροπής (το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή Ενοικίων του Υπουργείου Οικονομικών με ισχύ 15.03.2013-14.03.2015 και ενοίκιο στα €450), στάληκε στο μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής που προέρχεται από τη Νομική Υπηρεσία, κ. Λουίζα Ζαννέτου, για μελέτη του τρόπου αποδέσμευσης. Η κ. Ζαννέτου ενημέρωσε ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή μπορεί να αποδεσμευτεί δεδομένου ότι θα πρέπει να δώσει στην ιδιοκτήτρια δύο μήνες προειδοποίηση.

Στις 02.07.2014 το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μετά από επίσκεψη του Γενικού Διευθυντή στην ΕΠΝΚΑ και τη διαπίστωση ύπαρξης διαθέσιμου γραφείου, ενημέρωσε με επιστολή (Αρ.Φακ:11.2.02.4 και ημερ.02.07.2014) τη Συμβουλευτική Επιτροπή ότι μπορεί να μεταφερθεί το συντομότερο στην ΕΠΝΚΑ.

Στις 06.08.2014, η πρόεδρος και λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής επισκέφτηκαν τα γραφεία της ΕΠΝΚΑ για να δουν το χώρο όπου αναμένεται να συστεγασθεί η Συμβουλευτική Επιτροπή.

Στις 07.08.2014 η Συμβουλευτική Επιτροπή ενημέρωσε (Αρ.ΣΕ:1088-14 και ημερ.07.08.14) το εν λόγω Υπουργείο για την επίσκεψη της στην ΕΠΝΚΑ και ζήτησε επίσης όπως της παραχωρηθεί ένας αποθηκευτικός χώρος, καθώς υπάρχει ανάγκη αποθήκευσης τόσο του ενημερωτικού υλικού, όσο και του επιπλέον εξοπλισμού της ΣΕ (υπάρχουν αρκετά κιβώτια ενημερωτικού υλικού που διανέμει η ΣΕ στα αρμόδια υπουργεία, καθώς και έπιπλα/ stands τα οποία είναι αναγκαία για τις διάφορες δράσεις/ εκδηλώσεις που διεξάγονται). Στις 25.08.2014 το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων απάντησε θετικά (Αρ.Φακ:11.2.02.4) στο αίτημα της Συμβουλευτικής Επιτροπής για παραχώρηση αποθηκευτικού χώρου.

Στις 05.09.2014 η Συμβουλευτική Επιτροπή ενημέρωσε την ιδιοκτήτρια (Αρ.ΣΕ:1089-14 και ημερ.05.09.14) ότι θα μεταστεγαστεί σε χώρο που της παρέχεται δωρεάν από το αρμόδιο Υπουργείο στο οποίο υπάγεται και, συνεπώς, θα της παραδώσει το υποστατικό μέχρι και τις 07.11.2014.

Στις 30.09.2014 η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής επισκέφτηκε την ΕΠΝΚΑ για να δει τον αποθηκευτικό χώρο που ετοιμάστηκε. Ζήτησε προφορικά από το αρμόδιο Υπουργείο να μπουν ράγες για κουρτίνες ή να πογιατιστούν τα παράθυρα για να μην

φαίνεται ο εξοπλισμός από έξω, καθώς και να επιδιορθωθεί/ ασφαλιστεί μια εσωτερική πόρτα η οποία συγκοινωνεί με διπλανά γραφεία. Στις 02.10.2014 η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής επισκέφτηκε την ΕΠΝΚΑ και πήρε τα κλειδιά του νέου γραφείου καθώς και του αποθηκευτικού χώρου.

Στις 24.10.2014 η Συμβουλευτική Επιτροπή ενημέρωσε τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και το αρμόδιο Υπουργείο (Αρ.ΣΕ:1093-14 και ημερ.24.10.14) ότι:

- ο Η μετακόμιση θα πραγματοποιηθεί στις 07.11.2014 (και όχι στις 05.11.2014 όπως αρχικά είχε αποφασιστεί).
- ο Αναφορικά με τον αποθηκευτικό χώρο ζητήθηκε έγκριση για το πογιάτισμα των παραθύρων του χώρου (ως πιο εύκολη και φτηνότερη λύση από την επιλογή τοποθέτησης κουρτινών, καθώς και την ανάγκη επιδιόρθωσης εσωτερικής πόρτας η οποία συγκοινωνεί με άλλο γραφείο). Αρχικά ζητήθηκε όπως οι εν λόγω εργασίες γίνουν από τα Δημόσια Έργα, αλλά λόγω φόρτου εργασίας δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν. Ως εκ τούτου και λόγω του περιορισμένου χρόνου παράδοσης του υφιστάμενου υποστατικού, η Συμβουλευτική Επιτροπή αποτάθηκε, κατόπιν προσφορών, σε ιδιώτη.
- ο Αναφορικά με την μετακόμιση ζητήθηκαν προσφορές από τρεις μεταφορικές εταιρείες για την μεταφορά των επίπλων, του εξοπλισμού και του ενημερωτικού υλικού από τα γραφεία της Συμβουλευτικής Επιτροπής (Κυριάκου Μάτση 37, 3ος όροφος, γραφείο 301, 2373 Άγιος Δομέτιος) στους χώρους της ΕΠΝΚΑ (28ης Οκτωβρίου 10, Στρόβολος, Λευκωσία) και επιλέγηκε η πιο συμφέρουσα.

Στις 07.11.2014 πραγματοποιήθηκε η μετακόμιση της Συμβουλευτικής Επιτροπής στα γραφεία της ΕΠΝΚΑ.

2. ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ

Η Συμβουλευτική Επιτροπή κατά το έτος 2014 έχει διεξάγει πέντε συνεδρίες στις οποίες ασχολήθηκε με τα πιο κάτω θέματα:

2.1 Προγραμματισμός Εργασιών 2014.

2.2 Λειτουργία κεντρικού αρχείου συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων Βίας στην Οικογένεια.

2.3 Προϋπολογισμός 2014.

2.4 Ετοιμασία και υποβολή Προϋπολογισμού 2015.

2.5 Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2010-2013).

2.6 Συστέγαση της ΣΕ με τα γραφεία της Επιτροπής Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων (ΕΠΝΚΑ).

2.7 Διατμηματικές Διαδικασίες (ΔΔ).

2.8 Δραστηριότητες για την Παγκόσμια Ημέρα Ενάντια στην Κακοποίηση των Παιδιών (19 Νοεμβρίου) και την Παγκόσμια Ημέρα Ενάντια στη Βία κατά των Γυναικών (25 Νοεμβρίου).

2.9 Διαφώτιση του κοινού και των επαγγελματιών για θέματα βίας στην οικογένεια.

2.10 Συνέχιση της συνεργασίας της ΣΕ, ως μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης στην Κύπρο για την προώθηση της Εκστρατείας για Τερματισμό της Σεξουαλικής Βίας «Ένα στα Πέντε» (1in5 Campaign) και την εφαρμογή της Σύμβασης Lanzarote που πραγματοποιείται με Γενική Εισηγήτρια της ΚΣΣΕ για τα Παιδιά, τη βουλευτή κ. Στέλλα Κυριακίδου σε συνεργασία με το Ίδρυμα Αναστάσιος Γ. Λεβέντης.

2.11 Συμμετοχή της Συμβουλευτικής Επιτροπής (ως Associate Partner) στο ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Progress» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με δράσεις για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (Restricted Call of Proposal: JUST/2012/PROG/AG/VAW), το οποίο διεξάγεται υπό την αιγίδα της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Αρχή Ισότητας) και σε συνεργασία με την Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δύο άξονες: (α) τη διοργάνωση μίας παγκύπριας εκστρατείας ενημέρωσης/ ευαισθητοποίησης στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ), και, (β) τη διοργάνωση σειράς εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τους επαγγελματίες των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών/ ΜΚΟ.

2.12 Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας στο νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμο του 2013».

2.13 Αξιολόγηση της λειτουργού της ΣΕ.

2.14 Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Βία κατά των Γυναικών και την Ενδοοικογενειακή Βία.

ΜΕΡΟΣ Γ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πιο κάτω αναλύονται οι δράσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής με βάση τις αρμοδιότητες της, όπως αυτές προκύπτουν από τη σχετική νομοθεσία:

1. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

1.1 Λειτουργία κεντρικού αρχείου συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων Βίας στην Οικογένεια

Το εν λόγω θέμα απασχόλησε τη Συμβουλευτική Επιτροπή χωρίς όμως οποιαδήποτε ουσιαστική πρόοδο. **Η Συμβουλευτική Επιτροπή θεωρεί εξαιρετικά σημαντική τη λειτουργία κεντρικού αρχείου συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων βίας στην οικογένεια** για τη δημιουργία του οποίου η Κύπρος, ως κράτος μέλος, δέχεται επανειλημμένα οδηγίες/ συστάσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δημιουργία ενός κεντρικού αρχείου στατιστικών δεδομένων θα αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο στην εφαρμογή μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης του προβλήματος της οικογενειακής βίας από το κράτος. Παραμένει πάντα το ερώτημα σχετικά με το ποιος αρμόδιος φορέας κρατικός/ΜΚΟ θα πρέπει να αναλάβει το εν λόγω εγχείρημα. Η προώθηση του εν λόγω ζητήματος είναι δύσκολη γιατί απαιτεί τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων Υπουργείων αναφορικά με την τήρηση στατιστικών δεδομένων καθώς και το κόστος που χρειάζεται για την υλοποίηση του.

1.2 Καταγραφή των εισερχόμενων τηλεφωνημάτων της Συμβουλευτικής Επιτροπής που προέρχονται από το κοινό και τους επαγγελματίες

Η καθημερινή τηλεφωνική επικοινωνία με τους επαγγελματίες όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, κρατικών και μη, συνδράμει αποτελεσματικά στη διατμηματική συνεργασία των εμπλεκόμενων υπουργείων. Η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής ενημερώνει και καθοδηγεί τους επαγγελματίες για θέματα που αφορούν τη βία στην οικογένεια (πχ νομοθεσία, διατμηματικές διαδικασίες, έρευνες, στατιστικά, εκδόσεις κλπ). Επίσης, η επικοινωνία του κοινού με τη Συμβουλευτική Επιτροπή παρέχει την ευκαιρία να εντοπίζονται σοβαρά περιστατικά και να παραπέμπονται στις ανάλογες υπηρεσίες καθώς επίσης να επιλύονται προβλήματα Διατμηματικών Διαδικασιών στις εν λόγω περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, το 2014 καταγράφηκαν 117 τηλεφωνήματα κοινού και 195 επαγγελματιών - σύνολο 312.

1.3 Συλλογή στατιστικών στοιχείων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών/ ΜΚΟ και καταχώρησή τους στην ιστοσελίδα της Συμβουλευτικής Επιτροπής

Λόγω της έλλειψης ενός κεντρικού αρχείου συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων αναφορικά με τη βία στην οικογένεια, η Συμβουλευτική Επιτροπή, κάθε έτος, καταχωρεί τα στατιστικά στοιχεία των εμπλεκόμενων υπουργείων και ΜΚΟ στην ιστοσελίδα της www.familyviolence.gov.cy

2. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

2.1 Εκδόσεις

- Επανάδοση του υφιστάμενου ενημερωτικού υλικού της Συμβουλευτικής Επιτροπής:
  - Έρευνα με θέμα «Η Βία κατά των Γυναικών μέσα στην Οικογένεια».
  - Βιβλιάρaki με θέμα «Η Βία στην Οικογένεια Αποτελεί Ποινικό Αδίκημα». Το εν λόγω έντυπο έχει εκδοθεί και στην αγγλική γλώσσα
  - Έκδοση σημειωματάριου (pad) με τίτλο «Μίλησε Μου Μη με Κτυπάς»
  - Ενημερωτικό τρίπτυχο για τη βία στην οικογένεια
  - Βιβλιάρaki με θέμα «Προστασία παιδιών από σεξουαλική παραβίαση στην οικογένεια»
  - Κάρτα με το μήνυμα «Μίλησέ μου, Μη με κτυπάς»
  - Βιβλιάρaki με θέμα «Οδηγός για Γονείς και Φροντιστές»
  - Βιβλιάρaki για παιδιά με τίτλο «Βία στην Οικογένεια-Προστασία Παιδιών»
  - Βιβλιάρaki με θέμα «Ιστοριούλες για Γονείς»
  - Αφίσα με το μήνυμα «Τι Είναι η Κακοποίηση Παιδιών;»
  - Αφίσα με το μήνυμα «Όταν Νόμιζες ότι Δεν Κοιτούσα»

Όλες οι αφίσες καθώς και τα ενημερωτικά έντυπα βρίσκονται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής www.familyviolence.gov.cy.

2.2 Δραστηριότητες για την Παγκόσμια Ημέρα Ενάντια στην Κακοποίηση των Παιδιών (19 Νοεμβρίου) και την Παγκόσμια Ημέρα Ενάντια στη Βία κατά των Γυναικών (25 Νοεμβρίου)

Στα πλαίσια των προαναφερθέντων παγκόσμιων ημερών πραγματοποιήθηκαν τα πιο κάτω:

- Δύο Ανακοινώσεις Τύπου¹ αναφορικά με τις σχετικές διεθνείς ημέρες που στάληκαν σε όλα τα ΜΜΕ καθώς και στα αρμόδια Υπουργεία, σε Επιτρόπους και στην Βουλή των Αντιπροσώπων.
- *Ευαισθητοποίηση φοιτητών με θέμα: «Σεξουαλική βία κατά των παιδιών»², 25.11.2014*

Η Συμβουλευτική Επιτροπή σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Frederick και τη Συντονιστική Επιτροπή Κύπρου για την Εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Τερματισμό της Σεξουαλικής Βίας κατά των Παιδιών «ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ» πραγματοποίησε εκδήλωση ευαισθητοποίησης φοιτητών με θέμα: «Σεξουαλική βία κατά των παιδιών». Η εκδήλωση διεξήχθη την Τρίτη, 25 Νοεμβρίου 2014, από 10.00πμ-12.00μμ, στο Αμφιθέατρο Τάσος Παπαδόπουλος στο Πανεπιστήμιο Frederick. Στην εκδήλωση προσκλήθηκε ως ομιλήτρια η Γενική Εισηγήτρια της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Παιδιά (PACE), Στέλλα Κυριακίδου (Κύπρος, EPP/ CD). Οι φοιτητές ενημερώθηκαν για τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, την εκστρατεία «ΕΝΑ στα ΠΕΝΤΕ», καθώς και για την Σύμβαση Lanzarote. Στη συνέχεια ακολούθησαν σχετικές δραστηριότητες/ παρουσιάσεις από φοιτήτριες του Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Frederick. Την εκδήλωση χαιρέτισε η Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

2.3 Επιμόρφωση των επαγγελματιών και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ)

Το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του ως Αρχή Ισότητας, εξασφάλισε χρηματοδότηση, μέσω του κοινοτικού χρηματοδοτικού Προγράμματος «PROGRESS» (<http://ec.europa.eu/progress>), για τη διενέργεια δράσεων που έχουν ως στόχο την καταπολέμηση/εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών στην Κυπριακή κοινωνία.

---

¹ Τα κείμενα των ανακοινώσεων τύπου παρατίθενται στο Παράρτημα.

² Το αναλυτικό πρόγραμμα της εκδήλωσης παρατίθεται στο Παράρτημα.

Συεργάτες στη διεκπεραίωση του Προγράμματος είναι: η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) και το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου.

Οι δράσεις αφορούν τα έτη 2014-2015 και κινούνται σε 2 άξονες:

(α) στη διοργάνωση μίας παγκύπριας εκστρατείας ενημέρωσης/ ευαισθητοποίησης στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ), και,

(β) στη διοργάνωση σειράς εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε φορείς που, στα πλαίσια των καθηκόντων τους, μπορούν να έχουν προληπτική ή κατασταλτική συνδρομή στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών στην Κύπρο.

Η **εκστρατεία στα ΜΜΕ** έχει στόχο, την ευαισθητοποίηση της κυπριακής κοινωνίας γύρω από το πρόβλημα της έμφυλης βίας και, ειδικότερα, την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων και των κοινωνικών και πολιτισμικών στάσεων και αντιλήψεων που καθιστούν τη βίαιη συμπεριφορά αποδεκτή, στοχεύοντας ειδικότερα την ομάδα των θυτών, ανδρών και αγοριών. Στα πλαίσια της εκστρατείας προγραμματίζεται να χρησιμοποιηθούν διαφορετικά μέσα ηλεκτρονικής και έντυπης επικοινωνίας (τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπος τύπος, αφίσες εξωτερικού χώρου και διαδίκτυο).

Τα **εκπαιδευτικά σεμινάρια** στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση επαγγελματιών που εμπλέκονται της στην πρόληψη και στην αντιμετώπιση περιστατικών βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών, στη βελτίωση των γνώσεών τους για το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ τους. Η θεματολογία και μεθοδολογία των σεμιναρίων στοχεύουν ειδικότερα στις ακόλουθες βασικές ομάδες στόχους: Αστυνομικούς, Λειτουργούς Υγείας (Γιατρούς, νοσηλευτές, ψυχολόγους), Εκπαιδευτικούς, Κοινωνικούς Λειτουργούς, Νομικούς, Λειτουργούς Μετανάστευσης και Εργασίας (σε περιπτώσεις που η βία ασκείται έναντι μεταναστριών), καθώς και σε Λειτουργούς των ΜΜΕ. Η επιλογή των συγκεκριμένων «Ομάδων Στόχων» αποσκοπεί στο να καλύψει, θεματικά, όλο το πλαίσιο δράσης για τον τερματισμό της βίας κατά των γυναικών - δηλαδή: την *πρόληψη*, την *προστασία* και την *καταστολή*.

Συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα περιλαμβάνει 16 σεμινάρια:

- ο «*Σεμινάριο Επιτελικής Ομάδας*», με ειδικότερο στόχο να ευαισθητοποιήσει, εκπαιδεύσει και ενεργοποιήσει διευθυντικά ή ανώτερα στελέχη δημοσίων (κατά κύριο λόγο) υπηρεσιών, ώστε να αναλάβουν δράση για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας στην Κύπρο και, παράλληλα, να διασφαλίσει την ενεργή συνδρομή και στήριξή τους και στα υπόλοιπα σεμινάρια της εκστρατείας.

- ο Εφτά (7) Σεμινάρια με Εξειδικευμένη Θεματολογία, σε στελέχη κάθε μίας από τις κύριες Ομάδες-Στόχους, με στόχο να προσφερθεί εξειδικευμένη γνώση για την αντιμετώπιση των περιστατικών βίας κατά των γυναικών στους τομείς αρμοδιότητας της κάθε Ομάδας.
- ο Τέσσερα (4) *Διεπιστημονικά Σεμινάρια*, σε Λειτουργούς από διάφορες δημόσιες υπηρεσίες, καθώς επίσης και από άλλους φορείς, όπως μη κυβερνητικούς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στα θέματα φύλου, με στόχο, κυρίως, να προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων.
- ο Τέσσερα (4) *Σεμινάρια για Εκπαίδευση Πυρήνων Μάθησης*, σε επιλεγμένους Αστυνομικούς, Λειτουργούς Υγείας, Εκπαιδευτικούς και Κοινωνικούς Λειτουργούς, για να λειτουργήσουν, εντός των Υπηρεσιών τους, ως *πυρήνες μάθησης* και να μετεκπαιδεύσουν, σε μεταγενέστερο στάδιο, άλλους συναδέλφους τους στην αντιμετώπιση περιστατικών βίας κατά των γυναικών.

Στα πλαίσια διοργάνωσης και εφαρμογής του εν λόγω Προγράμματος, η Συμβουλευτική Επιτροπή πραγματοποίησε τις πιο κάτω συναντήσεις με τους προαναφερθέντες συνεργάτες:

- ο Παρασκευή, 10.01.2014 και ώρα 9.30-11:30 πμ, στην ΚΑΔΔ,
- ο Τετάρτη, 05.02.2014 και ώρα 9.00-11:30 πμ, στην ΚΑΔΔ

Σεμινάριο με θέμα «Εκπαίδευση Επιτελικής Ομάδας»³, 15-16.03.2014

Το «Σεμινάριο Εκπαίδευσης Επιτελικής Ομάδας» πραγματοποιήθηκε στις 15-16 Μαρτίου 2014 στο ξενοδοχείο Mediterranean στη Λεμεσό. Πριν το σεμινάριο προηγήθηκε η Τελετή Έναρξης του προγράμματος «*Progress*» στην οποία ήταν καλεσμένοι όλοι οι αξιωματούχοι για να ενημερωθούν για το θέμα αλλά και να δεσμευτούν ότι οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες τους θα συνεργαστούν/ συμμετέχουν για την αποτελεσματική υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος. Την εκδήλωση προσφώνησε ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως. Στο εν λόγω σεμινάριο συμμετείχαν η πρόεδρος και η λειτουργός της ΣΕ, καθώς και τα μέλη της ΣΕ, κ. Κ. Βέης εκ μέρους της Αστυνομίας, η κ. Μ. Βαρναβίδου εκ μέρους του Υπουργείου Δικαιοσύνης & Δημοσίας Τάξεως, κ. Χ. Ταπανίδου εκ μέρους των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, η κ. Σ. Βύζακου εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας και η Σ. Παύλου εκ μέρους του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS). Επίσης, η πρόεδρος της ΣΕ πραγματοποίησε ομιλία αναφορικά με την Ενδοοικογενειακή Βία στην Κύπρο και τις Επιπτώσεις της.

³ Το αναλυτικό πρόγραμμα του σεμιναρίου παρατίθεται στο Παράρτημα.

Έκανε αναφορά στο ρόλο της ΣΕ καθώς και στην Παγκύπρια Έρευνα για τη Βία ενάντια στις Γυναίκες στην κυπριακή οικογένεια.

Πραγματοποιήθηκαν στην Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης οι πιο κάτω συναντήσεις για την οργάνωση των σεμιναρίων εκπαίδευσης επαγγελματιών, στις οποίες συμμετείχαν οι συνεργάτες του Προγράμματος και οι αρμόδιοι των εμπλεκόμενων Υπουργείων/ φορέων:

Δευτέρα, 30.06.2014: 10:00 πμ - Εκπαιδευτικοί

Τρίτη, 01.07.2014: 10:00 πμ - Λειτουργοί για θέματα Μεταναστριών

12:00 πμ - Λειτουργοί Υγείας

Τετάρτη, 02.07.2014: 10:00 πμ - Λειτουργοί Ευημερίας

12:00 πμ - Δημοσιογράφοι

Από την πρόεδρο της Συμβουλευτικής Επιτροπής, ζητήθηκε να αναλάβει τη διεξαγωγή των σεμιναρίων για τους Επαγγελματίες Υγείας.

Πραγματοποιήθηκαν τα πιο κάτω σεμινάρια για τους επαγγελματίες⁴:

Θεματικό Σεμινάριο	Εκπαιδεύτρια/ες	Ημερομηνία
Σεμινάριο για τη ΒΚΓ σε Εκπαιδευτικούς	Μιράντα Χρίστου Δήμητρα Κογκίδου	10-11 Νοεμβρίου 2014
Σεμινάριο για τη Βία κατά των Μεταναστριών	Μαίρη Πέτεβη Ζέλεια Γρηγορίου	13-14 Νοεμβρίου 2014
Σεμινάριο για τη ΒΚΓ σε Λειτουργούς ΜΜΕ	Κρίνη Καφίρη	2 Δεκεμβρίου 2014
Σεμινάριο για τη ΒΚΓ σε Λειτουργούς Υγείας	Μάρθα Αποστολίδου Alex Sohal (best practice presenter)	4-5 Δεκεμβρίου 2014
Σεμινάριο για τη ΒΚΓ σε στελέχη της Αστυνομίας	Marianne Hester Steve Jackson (best practice presenter)	9-10 Δεκεμβρίου 2014

⁴ Το αναλυτικά προγράμματα των σεμιναρίων παρατίθενται στο Παράρτημα.

2.4 Συνέδρια/ Σεμινάρια/ Ομιλίες/ Διαλέξεις

(βλέπε σημείο 2.3)

2.5 Συμμετοχή της Συμβουλευτικής Επιτροπής στα πιο κάτω:

«Εργαστήριο διαβούλευσης για τη στρατηγική συνεργασία με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας», 04.04.2014

Το εν λόγω εργαστήριο πραγματοποίησε το Υπουργείο Υγείας την Παρασκευή, 4 Απριλίου 2014, και ώρα 8.00-11.00πμ. Συμμετείχε η πρόεδρος της ΣΕ, η οποία σε παρέμβασή της αναφέρθηκε στο ρόλο της ΣΕ και στις δραστηριότητές της.

2.6 Ανακοινώσεις τύπου⁵

Η Συμβουλευτική Επιτροπή προέβηκε σε 6 ανακοινώσεις τύπου αναφορικά με θέματα και περιπτώσεις σχετικά με τη βία στην οικογένεια στις ακόλουθες ημερομηνίες:

- ο 02.05.2014
- ο 19.06.2014
- ο 28.08.2014
- ο 13.11.2014
- ο 19.11.2014
- ο 25.11.2014

2.7 Τηλεόραση

19.06.2014

Η Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής συμμετείχε στην τηλεοπτική εκπομπή «Για Σένα» στο κανάλι MEGA αναφορικά με περιστατικό βίας στην οικογένεια.

20.06.2014

Η Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής συμμετείχε στην τηλεοπτική εκπομπή «Μέρα Μεσημέρι» στο κανάλι ANT1 αναφορικά με περιστατικό βίας στην οικογένεια.

3. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗ ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Συνέχιση της διάχυσης των αποτελεσμάτων έρευνας της Συμβουλευτικής Επιτροπής με θέμα «Έκταση, Συχνότητα, Μορφές και Επιπτώσεις της Ενδοοικογενειακής Βίας κατά των Γυναικών στην Κύπρο⁶».

---

⁵ Τα κείμενα των ανακοινώσεων τύπου παρατίθενται στο Παράρτημα.

⁶ <http://www.familyviolence.gov.cy/cgi-bin/hweb?-A=971&-V=research>

4. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ

4.1 Διερεύνηση περιστατικού σχετικά με τις Διατμηματικές Διαδικασίες

Στις 21.10.2014, η Συμβουλευτική Επιτροπή, μετά από τηλεφώνημα που δέχτηκε από λειτουργό του Τμήματος Παιδιών & Εφήβων των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (ΥΨΥ), ενημερώθηκε για περιστατικό σεξουαλικής κακοποίησης 13χρονου κοριτσιού στη Λεμεσό από συγγενικό της πρόσωπο. Η λειτουργός των ΥΨΥ ανέφερε ότι λειτουργός του Γραφείου Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων της Αστυνομίας επικοινωνήσε με τη μητέρα και με την ίδια, για να παρευρεθεί στη συνάντηση με το παιδί.

Η λειτουργός των ΥΨΥ αρνήθηκε να παρευρεθεί και επικοινωνήσε με τη Συμβουλευτική Επιτροπή για διευκρινίσεις αναφορικά με τις Διατμηματικές Διαδικασίες. Η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής επικοινωνήσε με τη λειτουργό του Γραφείου Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων της Αστυνομίας η οποία της ανέφερε ότι με τη νέα νομοθεσία, «Περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμου του 2014», οποιοδήποτε θύμα σεξουαλικής κακοποίησης εμπίπτει στις αρμοδιότητές τους. Ανέφερε επίσης ότι για λόγους ευκολίας το Γραφείο της ζητά να έχει την σχετική Έκθεση της υπόθεσης. Η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής τόνισε ότι υπάρχουν Διατμηματικές Διαδικασίες για το θέμα οι οποίες πρέπει να τηρούνται και ότι το ανήλικο θύμα δεν πρέπει να επαναθυματοποιείται από τις διάφορες διαδικαστικές ενδοτμηματικές υπηρεσίες του κάθε υπουργείου.

5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ/ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

5.1 Πρώτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2010-2013)

5.1.1 Το θέμα αναμενόταν να συζητηθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 10.02.2014, όμως αναβλήθηκε ώστε να δοθεί χρόνος στη Συμβουλευτική Επιτροπή να ολοκληρώσει τα τελικά παραδοτέα.

5.1.2 Συζητήθηκε το θέμα της ετοιμασίας δεύτερου Σχεδίου Δράσης για την περίοδο 2015-2017. Τονίστηκε ότι η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης προνοεί την ύπαρξη Σχεδίου Δράσης και ότι αυτό αποτελεί ένδειξη καλής πρακτικής. Το νέο Σχέδιο Δράσης αναμένεται να είναι μικρότερο, αποτελεσματικότερο και στοχευμένο στις δράσεις που δεν κατάφεραν να υλοποιηθούν στο πρώτο. Συζητήθηκε το θέμα του κόστους του Σχεδίου Δράσης και ότι

αν δεν υπάρχει ξεχωριστός προϋπολογισμός είναι δύσκολο να υλοποιηθεί και γι αυτό θα πρέπει να συζητηθεί ένα ελάχιστο κονδύλι για τον σκοπό αυτό. Αναγνωρίστηκε δε, το γεγονός ότι αρκετές δράσεις μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς κάποιο κόστος, ενώ η υλοποίηση άλλων σχετικών δράσεων εμπίπτει στους προϋπολογισμούς των εμπλεκόμενων υπουργείων. Τονίστηκε η αναγκαιότητα της διατμηματικής συνεργασίας και εμπλοκής όλων των εμπλεκόμενων υπουργείων, καθώς και των σχετικών ΜΚΟ στην ετοιμασία του νέου Σχεδίου Δράσης.

5.1.3 Η Συμβουλευτική Επιτροπή υπέβαλε (Αρ.ΣΕ:1103-14 και ημερ.23.12.2014) την Αξιολόγηση της εφαρμογής του πρώτου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2010-2013), τον συντονισμό και την αξιολόγηση του οποίου είχε αναλάβει σύμφωνα με υπουργική απόφαση (ημερ. 03.12.2009 και Αρ.Απόφασης 69.663). Το εν λόγω παραδοτέο περιλάμβανε τις Ετήσιες Εκθέσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής, καθώς και την Αξιολόγηση των δράσεων του Σχεδίου που υλοποιήθηκαν κατά την χρονική περίοδο 2010-2013. Η Συμβουλευτική Επιτροπή εξέφρασε επίσης την πρόθεσή της για την ετοιμασία του δεύτερου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2015-2017).

5.2.Διατμηματικές Διαδικασίες για το χειρισμό περιστατικών βίας στην οικογένεια (ΔΔ)

Το θέμα των Διατμηματικών Διαδικασιών για τη Βία στην Οικογένεια απασχόλησε εκτεταμένα τη Συμβουλευτική Επιτροπή. Το εν λόγω ζήτημα συμπεριλήφθηκε ως δράση στο Σχέδιο Δράσης (2010-2013) χωρίς όμως να καταστεί δυνατόν να ολοκληρωθεί.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) και η λειτουργός της ΣΕ πραγματοποίησαν συνάντηση για το θέμα των ΔΔ, στις 07.04.2014. Η λειτουργός της ΣΕ υπέβαλε το Ε΄ Προσχέδιο του νέου κειμένου των ΔΔ στις ΥΚΕ στις 28.04.2014 και 07.05.2014 (με επιπλέον διορθώσεις).

Στις 15.05.2014, οι ΥΚΕ απέστειλαν ηλεκτρονική επιστολή (Αρ.Φακ.:11.02.010) στα μέλη της ΣΕ ενημερώνοντάς τα για τις εξελίξεις αναφορικά με τις ΔΔ και ζήτησαν γραπτώς τις απόψεις των μελών για το προσχέδιο καθώς και για τη διαδικασία που αναμένεται να ακολουθηθεί επί του θέματος.

Συζητήθηκε το θέμα κατά πόσο οι ΔΔ μπορούν να ενταχθούν ως κανονισμοί μέσα στο σχετικό νόμο για περισσότερη ισχύ και νομική δέσμευση για όλους τους επαγγελματίες (δημόσιους, ιδιωτικούς και ΜΚΟ). Οι ΥΚΕ έστειλαν επιστολή (Αρ.Φακ.:11.02.010 και ημερ.28.05.14) στη Νομική Υπηρεσία σχετικά με νομικά ερωτήματα που αφορούν τις ΔΔ.

Η Νομική Υπηρεσία απάντησε στα εν λόγω ερωτήματα (Γ.Ε./Αρ.Φακ.:50(Δ)/1992/Ν42/265 και ημερ.19.06.14)⁷.

Η λειτουργός της ΣΕ υπέβαλε το 8^ο Προσχέδιο του νέου κειμένου των ΔΔ στις ΥΚΕ στις 03.10.2014 και 07.10.2014 (επιπλέον διορθώσεις).

Στην πορεία το ενιαίο κείμενο των ΔΔ διαχωρίστηκε σε δύο Εγχειρίδια:

α) ΔΔ για τις Γυναίκες και άλλα Ενήλικα Άτομα και

β) ΔΔ για τα Παιδιά.

Τονίστηκε ότι ο σκοπός των ΔΔ είναι η προστασία, στήριξη του θύματος βίας καθόλη τη διάρκεια, από τη στιγμή της αναφοράς ως την εκδίκαση. Δόθηκε έμφαση στη διατηρηματική συνεργασία μεταξύ του δημόσιου τομέα, ιδιωτικού και ΜΚΟ.

Θεωρήθηκε σημαντική η εξασφάλιση της δέσμευσης των ΜΚΟ και των ιδιωτών προς τις ΔΔ. Συζητήθηκε η εισήγηση όπως υπογραφεί μνημόνιο συνεργασίας με το ΣΠΑΒΟ για τις ΔΔ.

Συζητήθηκε η ανάγκη εφαρμογής των Διαδικασιών Ταχείας Εκδίκασης Υποθέσεων οι οποίες διαπιστώθηκε ότι δεν εφαρμόζονται.

Τονίστηκε η ανάγκη εξειδίκευσης των επαγγελματιών καθώς και της λειτουργίας εξειδικευμένων Κέντρων με πολυθεματική προσέγγιση προς τα θύματα οικογενειακής βίας και κυρίως των γυναικών, κάτι που προβλέπει και η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της Βίας στην Οικογένεια). Μέχρι όμως να υλοποιηθούν τα προαναφερθέντα, πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα/ πολιτικές, αναφορικά με τις γυναίκες, που να βελτιώνουν την όλη κατάσταση στα πλαίσια του εφικτού και να περιληφθούν στις ΔΔ.

Το σημαντικό σημείο βελτίωσης στις νέες ΔΔ αναφορικά με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού είναι ότι η ενημέρωση των γονέων και η αναφορά στην Αστυνομία γίνεται μέσω του Οικογενειακού Συμβούλου που καλείται στο σχολείο (ενώ με τις υφιστάμενες ΔΔ αναμένεται να γίνεται από το Διευθυντή του σχολείου). Αναφορικά με τη Νομική Υπηρεσία διαπιστώθηκε ότι το σημείο 2.2 (Ομάδα Βίας) των ΔΔ δεν ισχύει πρακτικά. Η ανάθεση των υποθέσεων δεν γίνεται μέσω του αρμόδιου λειτουργού και ούτε αυτός λαμβάνει οποιαδήποτε ενημέρωση για το ποιος λειτουργός της Νομικής Υπηρεσίας χειρίζεται υποθέσεις οικογενειακής βίας.

---

⁷ Οι επιστολές των ΥΚΕ και της Νομικής Υπηρεσίας επισυνάπτονται στο Παράρτημα.

Τονίστηκε το θέμα της πρακτικής εφαρμογής, καθώς και της ανατροφοδότησης (follow-up) των ΔΔ, διαφορετικά θα χάνονται οι υποθέσεις οικογενειακής βίας.

Αναφορικά με την Υποχρεωτική Αναφορά προς το Γενικό Εισαγγελέα, σύμφωνα με την εγκύκλιο Αρ.Φακ.50 (Γ)/1992/Ν.42 και ημερ.11.06.1998 (ΥΑ) συζητήθηκαν τα πιο κάτω θέματα:

- Κατά πόσο η Υποχρεωτική Αναφορά ενεργοποιείται από τον επαγγελματία σε περίπτωση που η γυναίκα θύμα δεν δίνει τη συγκατάθεση της. Διαπιστώθηκε ότι στην πράξη η Υποχρεωτική Αναφορά ενεργοποιείται από τον επαγγελματία μόνο σε περίπτωση ανήλικου θύματος ή όταν το θύμα έχει ανήλικα εξαρτώμενα.
- Η Αστυνομία θα πρέπει να εξετάζει αυτεπάγγελτα τις υποθέσεις οικογενειακής βίας, είτε από ανώνυμο τηλεφώνημα, είτε από αναφορά θύματος, με ή χωρίς την συγκατάθεση του θύματος. Η Αστυνομία δεν θα πρέπει να στηρίζει την απόφαση της για ποινική δίωξη αποκλειστικά στην επιθυμία ή όχι του θύματος. Καθώς επίσης, οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες θα πρέπει να στηρίζουν το θύμα ώστε να είναι σε θέση να πάρει τις σωστές αποφάσεις.
- Τέθηκε το ερώτημα σε τι σύστημα υποστήριξης εντάσσεται το θύμα εφόσον καταθέσει/ καταγγείλει; Υπάρχουν υποστηρικτικές δομές; Το σύστημα είναι σαφώς προβληματικό και τίθεται το ερώτημα κατά πόσο οι γυναίκες είναι έτοιμες να μπουν σε αυτό τον φαύλο κύκλο της επαναθυματοποίησης. Αναφέρθηκε ότι από την στιγμή που το θύμα καταγγέλλει, θέτει τον εαυτό του σε μεγάλο κίνδυνο διότι ενδεχομένως να παραμένει με τον θύτη στο ίδιο σπίτι. Ως εκ τούτου, το ενήλικο θύμα χρειάζεται πρώτα ψυχολογική στήριξη ώστε να μπορέσει να προβεί σε καταγγελία.

5.3 Πολυθεματική Ομάδα για εξέταση υποθέσεων βίας στην οικογένεια.

Στις 03.11.2014 η Συμβουλευτική Επιτροπή έστειλε επιστολή (Αρ.ΣΕ:1096-14 και ημερ.03.11.2014) στη Νομική Υπηρεσία με την εισήγηση για σύσταση Πολυθεματικής Ομάδας για εξέταση υποθέσεων βίας στην οικογένεια.

Συγκεκριμένα, ο χειρισμός και η προσέγγιση των υποθέσεων βίας στην οικογένεια, απαιτεί τη διατμηματική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών, όπως λειτουργούς των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, Αστυνομίας, Υπηρεσιών Υγείας, Παιδείας, Νομικής Υπηρεσίας και των σχετικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Για αυτό το λόγο, η Συμβουλευτική Επιτροπή μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της για προώθηση των υπηρεσιών, και κατόπιν υπουργικής απόφασης (Αρ.Απόφασης 55.646 και ημερ.16.05.2002), ετοίμασε το Εγχειρίδιο Διατμηματικών Διαδικασιών για το χειρισμό

περιστατικών βίας στην οικογένεια (ΔΔ) με στόχο την διασαφήνιση του ρόλου και των καθηκόντων των επαγγελματιών κατά τη διαδικασία χειρισμού περιστατικών βίας στην οικογένεια. Το 2004, ετοιμάστηκε από τη Συμβουλευτική Επιτροπή έκθεση Αξιολόγησης των Διατμηματικών Διαδικασιών στην οποία καταγράφηκαν τα εμπόδια και οι αδυναμίες στην εφαρμογή τους.

Στο παρόν στάδιο, η Συμβουλευτική Επιτροπή σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ετοιμάζει την αναβάθμιση/ αναθεώρηση των ΔΔ. Κατόπιν μελέτης του θέματος, διαπιστώθηκε η ανάγκη σύστασης Πολυθεματικής Ομάδας η οποία θα συμβάλει σημαντικά στην αποτελεσματική εφαρμογή των Διατμηματικών Διαδικασιών. Συγκεκριμένα, χρειάζεται μια Πολυθεματική Ομάδα η οποία να συγκαλείται 1 φορά το μήνα και να εξετάζει δύσκολες υποθέσεις βίας στην οικογένεια και πιο συγκεκριμένα, κακοποίησης ανηλίκων. Η Πολυθεματική Ομάδα θα αποτελείται από εκπροσώπους των εμπλεκόμενων υπουργείων. Η προεργασία των υποθέσεων θα γίνεται ενδοτμηματικά από τα εμπλεκόμενα υπουργεία, πριν υποβληθεί στην Πολυθεματική Ομάδα για εξέταση. Αναμένεται ότι οι εργασίες της Πολυθεματικής Ομάδας θα συμβάλουν στην λειτουργία εξειδικευμένων Κέντρων πολυθεματικής προσέγγισης των θυμάτων οικογενειακής βίας. Η Πολυθεματική Ομάδα, λόγω του σκοπού σύστασής της, αλλά και για να έχει περισσότερη ισχύ/ αποτελεσματικότητα θα πρέπει να υπάγεται στη Νομική Υπηρεσία.

Η εν λόγω ανάγκη ενισχύεται από τα ακόλουθα:

- ο Το άρθρο 8 (1) της σχετικής νομοθεσίας, το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να συστήσει πολυθεματική ή πολυθεματικές ομάδες με μέλη πρόσωπα τα οποία κατέχουν τα αναγκαία προσόντα για την παροχή συμβουλών, απόψεων, γνωματεύσεων, καθώς και κάθε άλλης βοήθειας, αναφορικά με την καλύτερη μεταχείριση ανηλίκων ή άλλων προσώπων τα οποία είναι θύματα βίας. Μέχρι στιγμής, το εν λόγω άρθρο δεν έχει ενεργοποιηθεί.
- ο Την εγκύκλιο του Γενικού Εισαγγελέα για την Υποχρεωτική Αναφορά (Αρ.Φακ.50 (Γ)/1992/Ν.42 και ημερ.11.06.1998) σχετικά με παράπονα/ καταγγελίες/ υποθέσεις για τη βία στην οικογένεια. Η υφιστάμενη έλλειψη ανατροφοδότησης των υποθέσεων βίας στην οικογένεια συντελεί στην αποδυνάμωση του σκοπού της εν λόγω εγκυκλίου.
- ο Τα Συμπεράσματα του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για το θέμα της βίας σε βάρος των γυναικών (5-6 Ιουνίου 2014, Λουξεμβούργο)

(<http://www.gr2014.eu/sites/default/files/JHA%20VIOLENCE%20GIRLS.pdf>)

Με βάση τα πιο πάνω, τονίστηκε η επιτακτική ανάγκη σύστασης Πολυθεματικής Ομάδας για εξέταση υποθέσεων βίας στην οικογένεια, με το αίτημα όπως αυτή ενταχθεί υπό την προεδρία της Νομικής Υπηρεσίας. Αναμένεται απάντηση από τη Νομική Υπηρεσία για το θέμα.

5.4 Θέματα προς συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

- ο «Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2010-2013)» - Δευτέρα, 10 Φεβρουαρίου 2014 και ώρα 9.00 π.μ.
(Αυτεπάγγελτη εξέταση έπειτα από πρόταση της βουλευτού κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά).
(20.6.2011).
(Αρ. Φακ. 23.04.028.348-2011).
Αναβλήθηκε.
- ο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμος του 2014» - Δευτέρα, 24 Φεβρουαρίου 2014 και ώρα 9.00 π.μ.
(Αρ. Φακ. 23.01.055.008-2014).
Αναβλήθηκε.
- ο «Συνάντηση με την Επίτροπο Ισότητας, κ. Ιωσηφίνα Αντωνίου» - Δευτέρα, 7 Ιουλίου 2014 και ώρα 9.00 π.μ. Συμμετείχε η πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής.
- ο «Η ανάγκη υπογραφής και κύρωσης της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης» - Δευτέρα, 24 Νοεμβρίου 2014 και ώρα 9.00 π.μ.
(Αυτεπάγγελτη εξέταση έπειτα από πρόταση της βουλευτού κ. Αθηνάς Κυριακίδου).
(23.01.2012).
(Αρ. Φακ. 23.04.029.031-2012).
Συμμετείχαν η πρόεδρος και λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής με υποβολή σχετικής επιστολής (Αρ.ΣΕ: 1098-14 και ημερ.24.11.2014).

6. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

6.1 Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης)

Το θέμα εξετάζεται από Τεχνική Επιτροπή της Υπουργικής Επιτροπής για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών που τελεί υπό την προεδρία του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως με σκοπό την καταγραφή και κοστολόγηση των υποχρεώσεων που απορρέουν για την Κυπριακή Δημοκρατία σε περίπτωση προσχώρησης στη Σύμβαση.

Στις 24.11.2014, πραγματοποιήθηκε συνεδρία από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών με θέμα «Η ανάγκη υπογραφής και κύρωσης της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης». Στην εν λόγω συνεδρία συμμετείχαν η πρόεδρος και λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής με υποβολή σχετικής επιστολής (Αρ.ΣΕ: 1098-14 και ημερ.24.11.2014). Συγκεκριμένα, η Συμβουλευτική Επιτροπή τόνισε την επιτακτική ανάγκη υπογραφής, κύρωσης και εφαρμογής της εν λόγω Σύμβασης, κάτι που θα συμβάλει τα μέγιστα τόσο στην πρόληψη όσο και στην αντιμετώπιση και καταστολή όλων των μορφών βίας ενάντια στις γυναίκες και της ενδοοικογενειακής βίας. Η Σύμβαση αποτελεί ένα δεσμευτικό, διεθνές εργαλείο που μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση στη διαμόρφωση αποτελεσματικών πολιτικών για την πρόληψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών, την προστασία, στήριξη και ενδυνάμωση των θυμάτων, στην προαγωγή της διεθνούς συνεργασίας και στην παραδειγματική τιμωρία των δραστών. Η Σύμβαση άνοιξε για υπογραφή στην Κωνσταντινούπολη τις 11 Μαΐου του 2011. Μέχρι στιγμής, 15 κράτη του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν επικυρώσει την Σύμβαση και άλλα 21 κράτη μέλη την έχουν υπογράψει. Η Κύπρος παραμένει μια από τις χώρες της Ευρώπης Ένωσης που δεν έχει ακόμη υπογράψει. Η βία κατά των γυναικών αποτελεί κατάφορη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Πολιτεία έχει υποχρέωση να λάβει τα κατάλληλα μέτρα που θα συμβάλει στην προάσπιση και προστασία των δικαιωμάτων κάθε πολίτη. Η Συμβουλευτική Επιτροπή γνωρίζει ότι με την υπογραφή και εφαρμογή της Σύμβασης προκύπτει οικονομικό κόστος για τα αρμόδια Υπουργεία, θεωρεί όμως το θέμα πολύ σοβαρό, δεδομένου ότι η βία κατά των γυναικών και η ενδοοικογενειακή βία υποσκάπτει την υγεία και ψυχική ισορροπία χιλιάδων γυναικών και κοστίζει τεράστια χρηματικά ποσά στο σύστημα υγείας, στην απουσία από την εργασία και σε νομικά έξοδα. Η μη υπογραφή της Σύμβασης συμβάλλει στην καθυστέρηση λήψης μέτρων στους τομείς που αφορούν την

πρόληψη, την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

6.2 Συμμετοχή της Συμβουλευτικής Επιτροπής στην Εκστρατεία κατά της Σεξουαλικής Κακοποίησης των Παιδιών -“1 in 5 Campaign”- του Συμβουλίου της Ευρώπης που πραγματοποιείται στην Κύπρο με Γενική Εισηγήτρια της ΚΣΣΕ για τα Παιδιά, τη βουλευτή κ. Στέλλα Κυριακίδου σε συνεργασία με το Ίδρυμα Αναστάσιος Γ. Λεβέντης

Τον Μάρτιο του 2013, υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη για συν-χρηματοδότηση της εκστρατείας Ένα στα Πέντε για τρία χρόνια. Στα πλαίσια αυτής της συμφωνίας ιδρύθηκε η Συντονιστική Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης στην Κύπρο για την προώθηση της Εκστρατείας για Τερματισμό της Σεξουαλικής Βίας «Ένα στα Πέντε» και την υπογραφή της σχετικής Σύμβασης Lanzarote. Με την υποστήριξη του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη, η Συντονιστική Επιτροπή έχει αναλάβει το συντονισμό του τριετούς προγράμματος (2013-2016): «Ενίσχυση των εθνικών πολιτικών για να σταματήσει η σεξουαλική βία κατά των παιδιών: Ένα σχέδιο του Συμβουλίου της Ευρώπης που περιλαμβάνει πιλοτικές πρωτοβουλίες στην Κύπρο». Η Επιτροπή απαρτίζεται από την Εισηγήτρια για τα Παιδιά του Συμβουλίου της Ευρώπης, βουλευτή κα Στέλλα Κυριακίδου, εκπρόσωπο του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη, και των επίσημων συνέταρων του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εκστρατεία Ένα στα Πέντε, οι οποίοι είναι, η Επίτροπος για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, η Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια, ο Οργανισμός «Hope For Children» UNCRC Policy Center, ο Δήμος Λευκωσίας και το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Αξίζει να τονιστεί ότι η Συντονιστική Επιτροπή Κύπρου συνέβαλε καταλυτικά ώστε το θέμα της κακοποίησης των παιδιών να μην ενσωματωθεί στο Νόμο «περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμο του 2013», αλλά λόγω της σημαντικότητας του ζητήματος να αποτελέσει ξεχωριστή νομοθεσία.

«Steering Group Workshop» στη Βουλή, 19 Φεβρουαρίου 2014 και ώρα 9.00-17.00

Στο εν λόγω ολοήμερο εργαστήριο συμμετείχαν οι συνεργάτες της Συντονιστικής Επιτροπής Κύπρου για την προώθηση της εκστρατείας «Ένα στα Πέντε». Σε αυτό παρευρέθηκαν η πρόεδρος και η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Διεξαγωγή συνεδριών της Συντονιστικής Επιτροπής Κύπρου για την προώθηση της εκστρατείας «Ένα στα Πέντε»:

- 03.02.2014 (παρευρέθηκαν οι πρόεδρος και λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής)
- 14.05.2014 (παρευρέθηκαν οι πρόεδρος και λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής)
- 09.09.2014 (παρευρέθηκε η πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής)
- 22.09.2014 (παρευρέθηκε η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής)
- 09.12.2014 (παρευρέθηκε η πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής)

«18η Συνάντηση του Δικτύου Βουλευτών – Σημείων Επαφής του Συμβουλίου της Ευρώπης για τερματισμό της σεξουαλικής βίας κατά των παιδιών», στο Συνεδριακό Κέντρο «Φιλοξενία», Λευκωσία, 13-14 Μαΐου 2014

Η Επιτροπή Κοινωνικών Θεμάτων, Υγείας και Αειφόρου Ανάπτυξης της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΚΣΣΕ) και το Κοινοβουλευτικό Δίκτυο για την Πάταξη της Σεξουαλικής Βίας και Εκμετάλλευσης Ανηλίκων, γνωστό ως «Ένα στα Πέντε», συνεδρίασαν την Δευτέρα και Τρίτη, 12 και 13 Μαΐου 2014, στο Συνεδριακό Κέντρο «Φιλοξενία», στη Λευκωσία, μετά από σχετική πρόκληση της Βουλής των Αντιπροσώπων. Στόχος της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή απόψεων και η ανάδειξη καλών πρακτικών για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών αλλά και την ευαισθητοποίηση των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης και της διεθνούς κοινότητας για την ανάγκη επικύρωσης της Σύμβασης Λανζάρτε από όλα τα κράτη μέλη του Οργανισμού. Στις συνεδρίες, συμμετείχαν μέλη της Κυπριακής αντιπροσωπίας στην ΚΣΣΕ, σαράντα βουλευτές-μέλη της Συνέλευσης από είκοσι έξι χώρες μέλη του Οργανισμού, καθώς και εμπειρογνώμονες από άλλους διεθνείς οργανισμούς. Την έναρξη των εργασιών κήρυξε ο Πρόεδρος της Βουλής, κ. Γιαννάκης Λ. Ομήρου. Στα πλαίσια της συνεδρίας της Επιτροπής Κοινωνικών Θεμάτων, Υγείας & Αειφόρου Ανάπτυξης, ανανεώθηκε η θητεία της κας Κυριακίδου ως Γενικής Εισηγήτριας της ΚΣΣΕ για τα Παιδιά. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, κ. Ιωνάς Νικολάου, μίλησε για το θέμα των φιλικών προς το παιδί δικαστικών διαδικασιών, ενώ ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Ανδρέας Ασιώτης παρουσίασε το θέμα της θέσπισης ενός νέου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου. Ανάμεσα στους ομιλητές ήταν ο κ. Valeriu Ghiletschi, Πρόεδρος της Επιτροπής για Κοινωνικά Θέματα, την Υγεία και την Αειφόρο Ανάπτυξη του Συμβουλίου της Ευρώπης, η κα Στέλλα Κυριακίδου,

Γενική Εισηγήτρια της Γενικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Παιδιά, ο Δρ Γεώργιος Νικολαΐδης, Διευθυντής του Τμήματος Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Κέντρο για την μελέτη και την πρόληψη της κακοποίησης – παραμέλησης των παιδιών, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού και Εκπρόσωπος της Ελλάδας στην Ειδική Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Σύμβαση Λανζαρότε, η κα Λήδα Κουρσουμπά, Επίτροπος για τα Δικαιώματα του Παιδιού της Κύπρου, η Δρα Μάρθα Αποστολίδου, πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, ο Δρ Αντώνης Στυλιανού, Ανώτατο Μέλος του Συμβουλίου Συμβούλων του “Hope For Children” UNCRC Policy Center, ο κ. Johan Vanden Hout, Θεματικός Εκπρόσωπος για τα Παιδιά του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο κ. Stefan Schennach, εισηγητής για το θέμα «Φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη: από την ρητορική στην πραγματικότητα» και ο Γιώργος Θεοφάνους, Πρέσβης Καλής Θέλησης για την εκστρατεία «Ένα στα Πέντε» του Συμβουλίου της Ευρώπης. Την Τρίτη, 13 Μαΐου 2014, το Κοινοβουλευτικό Δίκτυο για την προώθηση της εκστρατείας «Ένα στα Πέντε», ασχολήθηκε με το θέμα των καλύτερων πρακτικών στοιχειοθέτησης και δίωξης υποθέσεων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων. Στις εργασίες συμμετείχαν, εκτός από τους βουλευτές-συνδέσμους της εκστρατείας στις χώρες μέλη του Οργανισμού, εκπρόσωποι της Γενικής Εισαγγελίας, της Αστυνομίας και του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Δημοκρατίας καθώς και εκπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς της προάσπισης των δικαιωμάτων των παιδιών. Συγκεκριμένα, την Τρίτη, 13 Μαΐου 2014, συμμετείχαν ως ομιλητές, η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής (αντικατέστησε την πρόεδρο), καθώς και τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, κ. Κ. Βέης εκ μέρους της Αστυνομίας και η κ. Λουίζα Ζαννέτου εκ μέρους της Νομικής Υπηρεσίας. Την Τετάρτη, 14 Μαΐου 2014, συμμετείχε ως ομιλήτρια η πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Εκδηλώσεις της Συντονιστικής Επιτροπής Κύπρου, στα πλαίσια της εκστρατείας «Ένα στα Πέντε»:

- ο Συμμετοχή της Συντονιστικής Επιτροπής Κύπρου στο 9ο Φεστιβάλ Εθελοντών. Την Παρασκευή 13 Ιουνίου 2014, ώρα 18:00 στην πλατεία 28ης Οκτωβρίου (μπροστά από το Σχολείο Φανερωμένης), διοργανώθηκε από το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας και το Πολυδύναμο Δημοτικό Κέντρο Λευκωσίας, το 9ο Φεστιβάλ Εθελοντών, με στόχο τη στήριξη των εθελοντικών οργανώσεων της Επαρχίας Λευκωσίας. Στα πλαίσια του φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε ενημέρωση παιδιών και γονιών για την εκστρατεία του

- Συμβουλίου της Ευρώπης – Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη «Ένα στα Πέντε», για την καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης των Παιδιών. Παρευρέθηκαν η πρόεδρος και η λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής.
- ο Δημοσιογραφική Διάσκεψη από τη Συντονιστική Επιτροπή Κύπρου για την προώθηση της εκστρατείας «Ένα στα Πέντε», την Τετάρτη, 12.11.2014, και ώρα 11.00 π.μ., στη Γκαλερί Τέχνης Α.Γ. Λεβέντη, στη Λευκωσία. Παρευρέθηκαν οι πρόεδρος και λειτουργός της Συμβουλευτικής Επιτροπής.
  - ο Επικύρωση της Σύμβασης Lanzarote από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 13.11.2014. Παρευρέθηκε η πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής.
  - ο Η Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού διοργάνωσε εκδήλωση για την επέτειο της υιοθέτησης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, την Πέμπτη, 20.11.2014, η ώρα 19.30, στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Λευκωσίας, Πύλη Αμμοχώστου.
  - ο Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO σε συνεργασία με την έδρα UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας διοργάνωσε Επιμορφωτική Ημερίδα για εκπαιδευτικούς με θέμα: «Ο Ρόλος των Εκπαιδευτικών στην Πρόληψη και Αντιμετώπιση του Φαινομένου της Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης και Κακοποίησης Ανηλίκων», την Παρασκευή, 21.11.2014 στην αίθουσα Cine Studio του Πανεπιστημίου Λευκωσίας (9:00π.μ.-1:30μ.μ.). Η Ημερίδα στόχο είχε την επιμόρφωση και εξοικείωση των εκπαιδευτικών με θέματα σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης ανηλίκων. Στην εν λόγω Ημερίδα συμμετείχαν ως εκπαιδευτές τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, Χ. Ιωάννου, Σ. Βύζακου, Χ. Ταπανίδου και Κ. Βέης.
  - ο Η Συμβουλευτική Επιτροπή, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Frederick διοργάνωσε εκδήλωση ευαισθητοποίησης των φοιτητών με θέμα: «Σεξουαλική βία κατά των παιδιών» η οποία πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 25 Νοεμβρίου 2014, μεταξύ 10.00πμ-12.00μμ, στο Αμφιθέατρο Τάσος Παπαδόπουλος στο Πανεπιστήμιο Frederick. Στην εκδήλωση μίλησε η Γενική Εισηγήτρια της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Παιδιά (PACE), Στέλλα Κυριακίδου (Κύπρος, EPP/ CD). Οι φοιτητές ενημερώθηκαν για τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, την εκστρατεία «1 στα 5», καθώς και για την Σύμβαση Lanzarote. Στη συνέχεια ακολούθησαν σχετικές δραστηριότητες/ παρουσιάσεις από φοιτήτριες του Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Frederick.

- ο Το “Hope For Children” διοργάνωσε σεμινάριο για την παρουσίαση του προγράμματος “Sweetie 1,000” (<http://terredeshommesnl.org/en/sweetie>) την Τετάρτη, 26.11.2014 η ώρα 11:00-13:00 στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, στο UNESCO Amphitheatre. Ο διαδικτυακός παιδικός σεξουαλικός τουρισμός (webcam child sex tourism) είναι ένα σχετικά νέο φαινόμενο, το οποίο έχει τα παιδιά να εξαναγκάζονται σε σεξουαλική δραστηριότητα για τα χρήματα. Καθώς αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς, ο οργανισμός Terre des Hommes διεκπεραίωσε μια σε βάθος έρευνα σχετικά με την έκταση, τη φύση και τις συνέπειες αυτής της μορφής εκμετάλλευσης των παιδιών. Σε μόνο δύο μήνες εντοπίστηκαν χίλιοι δράστες, με τη χρήση της πλασματικής, εικονικής μορφής του παιδιού “Sweetie”. Η ευκολία με την οποία οι δράστες είναι σε θέση να επικοινωνήσουν με τους νέους και τα παιδιά θύματα και να μην έχουν συνέπειες διευκολύνει την ανάπτυξη του φαινομένου. Την έρευνα παρουσίασε ο κ. Hans Guijt, εμπνευστής της ιδέας, από την Ολλανδία.
- ο Το Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου και το Εργαστήριο Αναπτυξιακής Ψυχοπαθολογίας διοργάνωσαν ενημερωτική εκδήλωση με θέμα «Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση Ανηλίκων: Η Κυπριακή Πραγματικότητα», η οποία πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 10.12.2014, και ώρα 15.00-19.00 στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

6.3 Συμμετοχή της Συμβουλευτικής Επιτροπής στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Progress» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το οποίο διεξάγεται υπό την αιγίδα της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Αρχή Ισότητας)

(βλέπε σημείο 2.3)

6.4 Συμπλήρωση Ερωτηματολογίων και συνεισφορά σε Εκθέσεις

Στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας, η Συμβουλευτική Επιτροπή συμπλήρωσε ερωτηματολόγια και έχει συνδράμει σε Εκθέσεις για διάφορα θέματα που αφορούν τη βία στην οικογένεια τα οποία αποστέλλονται από διεθνείς/ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

Συγκεκριμένα:

- Συμπλήρωση του ερωτηματολογίου *Annual Survey 2013 of the European Union Programme for Employment and Social Solidarity (PROGRESS)*.
- Συμπλήρωση του ερωτηματολογίου *Non-Discrimination and Equality in Family and Cultural Life*.
- Έκθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας για την εφαρμογή του *Προγράμματος Δράσης του Πεκίνου (Πεκίνο + 20)*. Η Συμβουλευτική Επιτροπή απέστειλε τη συνεισφορά

της (Αρ.ΣΕ:1077-14 και ημερ.24.02.2014) στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως.

- Εφαρμογή του *Ψηφίσματος 67/144 ΓΣ ΟΗΕ (Βία κατά των Γυναικών)*. Η Συμβουλευτική Επιτροπή απέστειλε τη συνεισφορά της (Αρ.ΣΕ:1082-14 και ημερ.16.05.2014) στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εκστρατεία του Συμβουλίου
της Ευρώπης
για τον τερματισμό
της σεξουαλικής βίας
κατά των παιδιών

ένα
στα πέντε

**ΣΠΑΣΕ
ΤΗ ΣΙΩΠΗ**
και τη συγκάλυψη

www.1in5.org.cy

Ευαισθητοποίηση των φοιτητών με θέμα: Σεξουαλική βία κατά των παιδιών

10:00 - 10:05 Χαιρετισμοί

Κα Νατάσα Φρειδερίκου - Υπεύθυνη Υπηρεσίας Σπουδών και Φοιτητικής
Μέριμνας Πανεπιστημίου Frederick

Δρ Μάρθα Αποστολίδου - Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής για την
Πρόληψη & Καταπολέμηση Βίας στην Οικογένεια και Πρόεδρος Τμήματος
Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Frederick

10:05 - 10:15 Σύντομη Εισήγηση - Ευρωπαϊκή εκστρατεία «ENA στα ΠΕΝΤΕ» για τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών

Στέλλα Κυριακίδου - Βουλευτής/ Γενική Εισηγήτρια της Κοινοβουλευτικής
Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΚΣΣΕ) για τα Παιδιά

10:15 - 12:00 Δραστηριότητες - Παρουσιάσεις από φοιτήτριες του Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Frederick

Τρίτη, 25 Νοεμβρίου 2014 ώρα 10:00π.μ. - 12:00μ.μ.

Αμφιθέατρο Τάσος Παπαδόπουλος

Πανεπιστήμιο Frederick

Οδός Γ. Φρειδερίκου 7, Παλλουριώτισσα, 1036 Λευκωσία

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ: Πανεπιστήμιο Frederick

Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη & Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια
Συντονιστική Επιτροπή Κύπρου για την Εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Τερματισμό
της Σεξουαλικής Βίας κατά των Παιδιών «ENA στα ΠΕΝΤΕ»

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**Σεμινάριο επιτελικής ομάδας
για την καταπολέμηση της βίας
κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο**

Πρόγραμμα Εργασιών

15 -16 Μαρτίου 2014

Ξενοδοχείο Mediterranean, Λεμεσός

Το Σεμινάριο διοργανώνεται με την οικονομική στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σάββατο, 15 Μαρτίου 2014

09:00	Εγγραφές – Καφές
9:30	Τελετή Έναρξης <u>Χαιρετισμοί</u> Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης Επίτροπος Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
10:00	Παρουσίαση της Δράσης Γιώργος Κακότας, Συντονιστής Δράσης
10:30	Διάλειμμα
11:00	Σεμινάριο Επιτελικής Ομάδας Στρατηγικές και Πολιτικές για θέματα βίας κατά των γυναικών <ul style="list-style-type: none"> - Μορφές και έκταση της έμφυλης βίας - Διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών - Δράσεις και καμπάνιες των ΜΚΟ κατά της έμφυλης βίας. - Το Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013. Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες σε όλη την Ελλάδα <i>Παρουσίαση και συζήτηση</i> Μαρία Στρατηγάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Πάντειου Πανεπιστημίου
13:30	Γεύμα
15:00	Έμφυλη βία μέσα από την εμπειρία του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων <ul style="list-style-type: none"> - Το πλαίσιο καταπολέμησης της έμφυλης βίας στην Κύπρο - Εμπειρία και παρεμβάσεις της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων <i>Παρουσίαση και συζήτηση</i> Άριστος Τσιάρτας, Προϊστάμενος Αρχής κατά των Διακρίσεων του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως
16:15	Διάλειμμα
16:45	Ενδοοικογενειακή βία στην Κύπρο και οι Επιπτώσεις της <ul style="list-style-type: none"> - Ρόλος Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας κατά των Γυναικών - Παγκύπρια Έρευνα για τη Βία ενάντια στις γυναίκες στην κυπριακή οικογένεια <i>Παρουσίαση και συζήτηση</i> Μάρθα Αποστολίδου Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Frederick, Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια
18:00	Τέλος εργασιών 1ης μέρας – Ακολουθεί Δείπνο στις 20:00

Σεμινάριο Επιτελικής Ομάδας (συνέχεια)

09:00 **Αντιμετώπιση των θυμάτων έμφυλης βίας – Προστασία και Στήριξη**

- Επιπτώσεις διαφόρων μορφών βίας στη γυναίκα και στα παιδιά σε διαφορετικά κοινωνικά επίπεδα
- Μέθοδοι ψυχοκοινωνικής στήριξης
- Πώς εξηγούν οι ίδιοι οι βίαιοι άνδρες τη βία τους

*Εργασία σε μικρότερες ομάδες και συζήτηση επί συγκεκριμένων ερωτημάτων
Παρουσίαση των κυριότερων σημείων και συζήτηση στην ολομέλεια –Σύνοψη
Αποτελεσμάτων
Ελευθερία Λίμπυ Τατά Αρσέλ, Καθηγήτρια Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Κοπεγχάγης*

11:00 Διάλειμμα

11:30 **Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης:
Στρατηγικές, Θεσμικές Αλλαγές και Προγράμματα Πρόληψης και Καταπολέμησης
της Βίας κατά των Γυναικών στην Κύπρο (Πρόληψη, Προστασία-Στήριξη, Δίωξη και
Καταστολή)**

*Εισαγωγή/Συντονισμός: Ελευθερία Λίμπυ Τατά Αρσέλ
Εισηγήσεις από συμμετέχοντες
Ανοικτή Συζήτηση-Συμπεράσματα*

13:30 **Τέλος εργασιών σεμιναρίου – Ακολουθεί γεύμα**

ΣΤΟΧΟΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το σεμινάριο απευθύνεται σε ανώτερα στελέχη δημοσίων υπηρεσιών, τα οποία στα πλαίσια των καθηκόντων τους εμπλέκονται στο θέμα της βίας κατά των γυναικών και έχει ως στόχο να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τα στελέχη αυτά ώστε να αναλάβουν δράση για καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών στην Κύπρο.

Ταυτόχρονα, στοχεύει στο να διασφαλίσει την ενεργό συνδρομή και στήριξή της επιτελικής αυτής ομάδας και στα υπόλοιπα σεμινάρια που θα γίνουν στα πλαίσια της Δράσης.

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

Μαρία Στρατηγάκη,

Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Πάντειου Πανεπιστημίου

Άριστος Τσιάρτας,

Προϊστάμενος Αρχής κατά των Διακρίσεων του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

Μάρθα Αποστολίδου,

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Frederick, Πρόεδρος της Συμβουλευτικής

Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια

Ελευθερία Λίμπυ Τατά Αρσέλ,

Καθηγήτρια Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Κοπεγχάγης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γιώργος Κακότας,

Συντονιστής Δράσης

Λειτουργός Α', Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, Τηλ: 22405520

Νόνη Διάκου,

Ανώτερη Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22466539

Νικολέττα Αγρότου,

Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22466456

Γιάννης Παναγιώτου,

Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22 466547

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

15 -16 Μαρτίου 2014

Ώρες: 9:00 – 18:00 και 9:00 – 13:30

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Ξενοδοχείο Mediterranean,

Λεωφόρος Αμαθούς, 3310 Λεμεσός Τηλ.: 25 55 99 99

Αίθουσα ..... Όροφος

Σεμινάριο σε στελέχη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο

Πρόγραμμα Εργασιών

10 -11 Νοεμβρίου 2014

Ξενοδοχείο Altius, Λευκωσία

Το Σεμινάριο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Δευτέρα, 10 Νοεμβρίου 2014

08:30 Εγγραφές – Καφές

Εργασίες 1ης μέρας – Συντονίστριες: (facilitators) Νάσια Διονυσίου και Ζηναΐδα Ονουφρίου, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

9:00 - Εισαγωγή στο σεμινάριο και τους στόχους του

- **Νομοθεσία καταπολέμησης της βίας κατά των Γυναικών στην Κύπρο**
Παρουσίαση: Λουΐζα Χριστοδουλίδου-Ζαννέτου, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας

- **Έμφυλη βία μέσα από την εμπειρία του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προβληματισμοί και προκλήσεις,**

- Εμπειρία και παρεμβάσεις της Επιτρόπου Διοικήσεως
- Προβληματισμοί και Προκλήσεις

Παρουσίαση: **Νάσια Διονυσίου και Ζηναΐδα Ονουφρίου, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως**

10:40 Διάλειμμα

11:00 - **Ορισμός της βίας κατά των γυναικών και μορφές βίας. Εξέταση μορφών βίας που μπορεί να συναντήσουν τα παιδιά.**

- Σεξουαλική παρενόχληση: Συμπεριφορές που εμπίπτουν στα πλαίσια σεξουαλικής παρενόχλησης στο σχολείο
- Εκφοβισμός—Bullying
- Βία στα πλαίσια ερωτικής σχέσης (μορφές βίας, και ελέγχου).
- Cyber-bullying: η εξάσκηση ψυχολογικής βίας μέσα από το διαδίκτυο
- Βία στην οικογένεια: τα παιδιά ως θύματα βίας στην οικογένεια

- **Ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών**

- Μορφές βίας κατά των γυναικών με βάση τις πιο κάτω παραμέτρους:
  - Έμφυλη βία
  - Βία ενάντια σε άτομα διαφορετικής σεξουαλικής κατεύθυνσης
  - Ηγεμονική Αρρενωπότητα
- Ένταξη υλικού στα μαθήματα: πέρα από το μάθημα αγωγής υγείας, ασκήσεις και δραματοποίηση.

Παρουσίαση και συζήτηση: **Μιράντα Χρίστου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου.**

13:00 Διάλειμμα

13:30 **Ευρύτερη εκπαιδευτική πολιτική για σεξουαλική παρενόχληση**

- Διάλογος με μαθητές και μαθήτριες
- Δημιουργία σχολικής και εκπαιδευτικής πολιτικής για αντιμετώπιση του φαινομένου της έμφυλης βίας (δημιουργία ξεκάθαρων κανόνων, διορισμός υπεύθυνου εκπαιδευτικού)
- Ενημέρωση παιδιών για την πολιτική του σχολείου: παραβίαση ορίων (crossing the line)
- Ευαισθητοποίηση γονέων για παιδιά που είναι θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης

Παρουσίαση και συζήτηση: **Μιράντα Χρίστου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου.**

15:00 **Τέλος εργασιών 1ης μέρας**

Εργασίες 2ης μέρας – Συντονίστριες (facilitators): Νάσια Διονυσίου και Ζηναΐδα Ονουφρίου, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

09:00 - Έμφυλη βία, ανδρικές ταυτότητες και σχολείο

- Καταπολέμηση της έμφυλης βίας - προώθηση νέας αντίληψης για τις «ανδρικές ταυτότητες»
- Ρόλος του σχολείου στη διαμόρφωση έμφυλων ταυτοτήτων

- Αντισεξιστική εκπαίδευση

- Η συμβολή της αντισεξιστικής εκπαίδευσης στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας
- Κύρια σημεία μιας αντισεξιστικής εκπαιδευτικής πολιτικής

Παρουσίαση και συζήτηση: **Δήμητρα Κογκίδου**, Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΑΠΘ.

10:45 Διάλειμμα

11:15 - Πανευρωπαϊκή έρευνα "Βία κατά των γυναικών" (2014) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA).

- Συνοπτική παρουσίαση των κύριων ευρημάτων της έρευνας
- Παρουσίαση και συζήτηση των δεδομένων για τη σεξουαλική παρενόχληση

- (Ετερο)σεξιστική παρενόχληση στο χώρο της εκπαίδευσης

- Παραδείγματα (ετερο)σεξιστικής παρενόχλησης στο χώρο της εκπαίδευσης. Ανάγκη αντιμετώπισης.
- Δυνατότητα χειρισμού ή πρόληψης και σύνδεση του φαινομένου με τους όρους συγκρότησης της ανδρικής ταυτότητας.

Παρουσίαση και συζήτηση: **Δήμητρα Κογκίδου**, Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΑΠΘ.

13:00 **Σύνοψη/αξιολόγηση των εργασιών του σεμιναρίου, συμπεράσματα**

13:30 **Τέλος εργασιών σεμιναρίου – Ακολουθεί γεύμα**

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

Το σεμινάριο απευθύνεται σε στελέχη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, τα οποία, στα πλαίσια των καθηκόντων τους, μπορούν να συνδράμουν στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΣΤΟΧΟΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τους συμμετέχοντες ώστε να εντείνουν/βελτιώσουν τις προσπάθειές τους για πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γιώργος Κακότας,

Συντονιστής Δράσης

Λειτουργός Α', Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, Τηλ: 22405520

Παναγιώτα Χαραλάμπους,

Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22 466535

Γιάννης Παναγιώτου,

Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22 466547

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

10-11 Νοεμβρίου, 2014

Ώρες: Δευτέρα 8:30-15:00 Τρίτη 9:00-13:30

(11 ώρες)

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Ξενοδοχείο Altius,

Αχαιών 1, 1101 Λευκωσία Τηλ.: 22255540

Σεμινάριο για την καταπολέμηση της βίας κατά μεταναστριών που ζουν στην Κύπρο

Πρόγραμμα Εργασιών

13 -14 Νοεμβρίου 2014

Ξενοδοχείο Altius, Λευκωσία

Το Σεμινάριο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

08:30 Εγγραφές – Καφές

Εργασίες 1ης μέρας – Συντονίστριες (facilitators): Θέκλα Δημητριάδου και Κάλια Καμπανελλά, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

- 9:00 - **Εισαγωγή στο σεμινάριο και τους στόχους του**
Παρουσίαση: Θέκλα Δημητριάδου, Λειτουργός Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως
- **Νομοθεσία καταπολέμησης της βίας κατά των Γυναικών στην Κύπρο**
Παρουσίαση: Λουίζα Χριστοδουλίδου-Ζαννέτου, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας
- Έμφυλη βία μέσα από την εμπειρία του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προβληματισμοί και προκλήσεις,**
- Εμπειρία και παρεμβάσεις της Επιτρόπου Διοικήσεως
  - Προβληματισμοί και Προκλήσεις
- Παρουσίαση: **Άριστος Τσιάρτας**, Πρώτος Λειτουργός Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

10:40 **Διάλειμμα**

11:00 **Σύντομες παρουσιάσεις αρμοδιοτήτων εμπλεκόμενων υπηρεσιών**

- Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης
- Γραφείο Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων της Αστυνομίας
- Υπηρεσία Ασύλου
- Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων
- Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων
- Τμήμα Εργασίας

11:30 **Διεθνή Κείμενα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την προστασία και ενδυνάμωση θυμάτων βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών.**

- Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Σύμβαση για το Καθεστώς των Προσφύγων
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, Κωνσταντινούπολη

Παρουσίαση και συντονισμός συζήτησης: **Μαίρη Πέτεβη**, Κλινική Ψυχολόγος, πρώην Λειτουργός στην Υπάτη Αρμοστεία των ΗΕ για του Πρόσφυγες και τον Π.Ο.Υ.

13:00 **Διάλειμμα**

13:30 **Ψυχοκοινωνικά προβλήματα προσφύγων γυναικών και μεταναστριών, θυμάτων βίας**

- Συμπτώματα Θυμάτων
- Στήριξη και ενδυνάμωση Θυμάτων
- Διατμηματική Συνεργασία για προστασία και ενδυνάμωση μεταναστριών θυμάτων βίας

Παρουσίαση και συντονισμός συζήτησης: **Μαίρη Πέτεβη**, Κλινική Ψυχολόγος, πρώην Λειτουργός στην Υπάτη Αρμοστεία των ΗΕ για του Πρόσφυγες και τον Π.Ο.Υ.

Εργασίες 2ης μέρας –Συντονίστριες (facilitators): Θέκλα Δημητριάδου και Κάλια Καμπανελλά, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

Παρουσιάσεις και συντονισμός συζήτησης: **Ζέλια Γρηγορίου**, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής και μέλος της διδακτικής ομάδας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδές Φύλου.

09:00 Θεωρητικές και πολιτικές πλαισιώσεις της Βίας κατά των Γυναικών (ΒΚΓ)

- «Βία κατά των Γυναικών»: Ορισμός, Θεωρητικό Πλαίσιο, Μορφές βίας
- Η διάσταση του φύλου στις πλαισιώσεις πολιτικής (policy frames)
- «Βία κατά των Γυναικών» (“Violence against Women”) και «Εμφυλη Βία» (“Gender Based Violence”)
- Το φύλο ως Ταυτότητα και ως Διαδικασία
- Μελέτη Περίπτωσης (case study): Παρουσίαση και συζήτηση

10:45 Διάλειμμα

11:15 Βία κατά των Μεταναστριών

- Συνθήκες που καθιστούν τις μετανάστριες ιδιαίτερα ευάλωτες σε ΒΚΓ
- Διαπλοκή Φύλου (Intersectionality) με άλλους άξονες αποκλεισμού και καθυπόταξης. Πολιτική Διαπλοκή (Political Intersectionality) και Δομική Διαπλοκή (Structural Intersectionality)
- Λογοθετική Βία (Discursive Violence)
- Διάκριση Ιδιωτικής/Δημόσιας Σφαίρας και το ‘Σεξουαλικό Συμβόλαιο’ (αναφορές σε Carole Pateman (1989), *The Sexual Contract*)
- Μελέτη Περίπτωσης(case study): Παρουσίαση και συζήτηση

1:00 Σύνοψη και αξιολόγηση των εργασιών του σεμιναρίου. Καταγραφή συμπερασμάτων, προβληματισμών και Προτάσεων

13:30 Τέλος εργασιών σεμιναρίου – Ακολουθεί γεύμα

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ:

Το σεμινάριο απευθύνεται σε στελέχη δημοσίων υπηρεσιών/φορέων, τα οποία στα πλαίσια των καθηκόντων μπορούν να συνδράμουν στην καταπολέμηση της βίας κατά των μεταναστριών.

ΣΤΟΧΟΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ:

Γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τους συμμετέχοντες ώστε να εντείνουν/βελτιώσουν τις προσπάθειές τους για πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των μεταναστριών στην Κύπρο.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γιώργος Κακότας,
Συντονιστής Δράσης
Λειτουργός Α', Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως,
Τηλ: 22405520

Γιάννης Παναγιώτου,
Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης,
Τηλ.: 22 466547

Παναγιώτα Χαραλάμπους,
Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης,
Τηλ.: 22466535

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

13 -14 Νοεμβρίου, 2014
Ώρες: Πέμπτη 8:30 -15 :00, Παρασκευή 9:00 - 13:30, 11 ώρες

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Ξενοδοχείο Altius,
Αχαιών 1, 1101 Λευκωσία Τηλ.: 22255540

Σεμινάριο σε στελέχη Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης:

Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας μέσω των ΜΜΕ: Στρατηγικές και Προοπτικές

Πρόγραμμα Εργασιών

2 Δεκεμβρίου 2014

Ξενοδοχείο Altius, Λευκωσία

Το Σεμινάριο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

8:30 Εγγραφές – Καφές

Συντονίστρια: Μαρία Αγγελή, Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου.

Εκπαιδύτρια: Κρίνη Καφίρη, εμπειρογνώμονας, ακαδημαϊκός.

9.00-9.10 Χαιρετισμός εκ μέρους της Επιτρόπου Διοικήσεως από τον Άριστο Τσιάρτα, Πρώτο Λειτουργό Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

9:10-9:30 Εισαγωγή

- Γνωριμία, προσδοκίες, προβληματισμοί
- Κύρια ζητήματα
  - Τι είναι η έμφυλη βία;
  - Ποιες είναι οι συνέπειες της έμφυλης βίας για τις γυναίκες, για τους άνδρες, για την οικογένεια, για την κοινωνία;
  - Πώς «φυσικοποιούν» την έμφυλη βία τα ΜΜΕ;
  - Ποιες δημοσιογραφικές στρατηγικές καταπολεμούν την έμφυλη βία;
  - Γιατί η καταπολέμηση της έμφυλης βίας μέσω της δημοσιογραφίας είναι στην ουσία ποιοτική δημοσιογραφία;
- Επισκόπηση σεμιναρίου: στόχοι, περιεχόμενο, μέθοδος

9.30-10.45 Έμφυλη βία, πατριαρχική κουλτούρα και ΜΜΕ

- Έμφυλη βία: μορφές, έκταση, αιτίες
- Η συστημική φύση της έμφυλης βίας
- Ο ρόλος της πατριαρχικής κουλτούρας στην υποστήριξη και προώθηση της έμφυλης βίας
- Βία, εξουσία, απανθρωποποίηση
- Ο ρόλος των ΜΜΕ στην «φυσικοποίηση» της έμφυλης βίας

10.45-12.00 Έμφυλα στερεότυπα στα ΜΜΕ

- Βιολογικό φύλο και κοινωνικό φύλο
- Έμφυλα στερεότυπα στα κυπριακά και διεθνή ΜΜΕ
- Έμφυλα στερεότυπα σε κείμενο, αφήγηση και εικόνα
- Ο ρόλος, η λειτουργία και οι συνέπειες των έμφυλων στερεότυπων

12.00-12.15 Διάλειμμα

12.15-13.45 Έμφυλη Βία στα ΜΜΕ

- Αναπαραστάσεις ψυχολογικής βίας, σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης, σεξουαλικής παρενόχλησης, βιασμού και φόνου
- Στερεότυπα που συσχετίζονται με την έμφυλη βία: γλώσσα, αφήγηση, εικόνα
- Απόκρυψη/αποκλεισμός πληροφοριών, φωνών, απόψεων

13.45-14.15 Διάλειμμα/Γεύμα

14.15 -16.15 Στρατηγικές/πολιτικές δημοσιογραφικές για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας

- Η οπτική του φύλου (the gender lens)
- Η οπτική του φύλου και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας: τεχνικές δημοσιογραφικής έρευνας, ρεπορτάζ/φωτορεπορτάζ και σύνταξης κειμένων
- Εφαρμογή τεχνικών για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας: επιμέλεια κειμένων από τον κυπριακό τύπο με θέμα την έμφυλη βία
- Πολιτικές ενημέρωσης και δημοσίου διαλόγου στα ΜΜΕ
- Θεσμοθέτηση στρατηγικών και πολιτικών στα ΜΜΕ για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας

16.15-16.30 Διάλειμμα

16.30-17.00 Συμπεράσματα

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

Το σεμινάριο απευθύνεται σε στελέχη Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία στα πλαίσια των καθηκόντων μπορούν να συνδράμουν στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΣΤΟΧΟΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες ώστε να εντείνουν/βελτιώσουν τις προσπάθειές τους για πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γιώργος Κακότας,
Συντονιστής Δράσης
Λειτουργός Α', Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, Τηλ: 22405520

Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS)
www.medinstgenderstudies.org
Τηλ: 22 22842032

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

2 Δεκεμβρίου, 2014
Ώρες: 8:30 – 17:00

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Ξενοδοχείο Alitus,
Αχαιών 1, 1101 Λευκωσία Τηλ.: 22255540

**Σεμινάριο σε στελέχη του Υπουργείου Υγείας
για την καταπολέμηση της βίας
κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο**

Πρόγραμμα Εργασιών

4 -5 Δεκεμβρίου 2014

Ξενοδοχείο Altius, Λευκωσία

Το Σεμινάριο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πέμπτη, 4 Δεκεμβρίου 2014

08:30 Εγγραφές – Καφές

Εργασίες 1ης μέρας – Συντονίστριες: (facilitator) Ζηναΐδα Ονουφρίου και Κάλια Καμπανελλά,, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

9:00 - Εισαγωγή στο σεμινάριο και τους στόχους του

- **Νομοθεσία καταπολέμησης της βίας κατά των Γυναικών στην Κύπρο**
Παρουσίαση: Λουΐζα Χριστοδουλίδου-Ζαννέτου, Εισαγγελέας της Δημοκρατίας

- **Έμφυλη βία μέσα από την εμπειρία του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προβληματισμοί και προκλήσεις,**

- Εμπειρία και παρεμβάσεις της Επιτρόπου Διοικήσεως
- Προβληματισμοί και Προκλήσεις

Παρουσίαση: Κάλια Καμπανελλά, Λειτουργός Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

10:30 Διάλειμμα

11:00 **Βία κατά των γυναικών: Θεωρητικό πλαίσιο**

- Διάσταση του φύλου
- Ορισμός
- μορφές
- συχνότητα.

Πανερωπαϊκή έρευνα “Βία κατά των γυναικών” του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA).

Παρουσίαση και συζήτηση: **Δρ Μάρθα Αποστολίδου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Frederick και Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της βίας στην Οικογένεια.

13:00 Διάλειμμα

13:30 **Παρουσίαση ερευνητικών ευρημάτων σε σχέση με τα κυπριακά δεδομένα**

- Παγκύπρια Έρευνα για τις αντιλήψεις των Επαγγελματιών Υγείας γύρω από θέματα βίας στην οικογένεια.
- Παγκύπρια Έρευνα για την έκταση τις μορφές και τη συχνότητα της βίας ενάντια στις γυναίκες στην κυπριακή οικογένεια.
- Συζήτηση
- Αξιολόγηση εργασιών 1^{ης} μέρας Σεμιναρίου - Ανατροφοδότηση

Παρουσίαση και συζήτηση: **Δρ Μάρθα Αποστολίδου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Frederick και Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της βίας στην Οικογένεια.

15:00 **Τέλος εργασιών 1ης μέρας**

Εργασίες 2ης μέρας – Συντονίστριες: (facilitators) Ζηναΐδα Ονουφρίου και Κάλια Καμπανελλά,, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως

9:00 Παρουσίαση καλής πρακτικής που εφαρμόζεται στο Η.Β. για βελτίωση της πρωτοβάθμιας φροντίδας:

«Identification & Referral to Improve Safety» (IRIS): a system level intervention to improve the primary care response to domestic violence & abuse"

- A different model of care, trying to improve the healthcare response to women affected by domestic violence & abuse
- How should health care staff ask about abuse
- How should health care staff respond when abuse is disclosed

Παρουσίαση: **Dr Alex Sohal**, General Practitioner, Walport Clinical Lecturer in Primary Care, Recent Royal College of General Practitioners' Clinical Champion against Domestic Violence & Abuse.

11:00 Διάλειμμα

11:30 **Εργαστήρια : Χειρισμός περιστατικών (case studies) από τους Επαγγελματίες Υγείας**

Παρουσίαση και συζήτηση: **Δρ Μάρθα Αποστολίδου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Frederick και Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια.

13:00 **Σύνοψη/αξιολόγηση των εργασιών του σεμιναρίου, συμπεράσματα**

13:30 **Τέλος εργασιών σεμιναρίου – Ακολουθεί γεύμα**

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

Το σεμινάριο απευθύνεται σε στελέχη του Υπουργείου Υγείας, τα οποία, στα πλαίσια των καθηκόντων τους, μπορούν να συνδράμουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΣΤΟΧΟΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τους συμμετέχοντες ώστε να εντείνουν/βελτιώσουν τις προσπάθειές τους για πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γιώργος Κακότας,
Συντονιστής Δράσης
Λειτουργός Α', Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, Τηλ: 22405520

Παναγιώτα Χαραλάμπους,
Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22 466535

Γιάννης Παναγιώτου,
Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22 466547

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

4-5 Δεκεμβρίου, 2015
Ώρες: Πέμπτη 8:30 – 15 :00 Παρασκευή: 9:00 – 13:30

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Ξενοδοχείο Altius,
Αχαιών 1, 1101 Λευκωσία Τηλ.: 22255540

**Σεμινάριο σε στελέχη της Αστυνομίας για την
καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και
κοριτσιών στην Κύπρο**

**Seminar to Police officers on combating violence
against women and girls in Cyprus**

Πρόγραμμα Εργασιών/Seminar Program

9-10 Δεκεμβρίου 2014/ 9 -10 December, 2014

Ξενοδοχείο Altius, Λευκωσία/ Hotel Altius, Nicosia

The seminar is co-funded by the EU

Τρίτη, 9 Δεκεμβρίου 2014/ Tuesday, December 9th, 2014

08:30 Εγγραφές-Καφές/ Registration–Welcome Coffee

Εργασίες 1ης μέρας – Συντονίστριες: (facilitators) Θέκλα Δημητριάδου και Μελίνα Τριγγίδου, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως/ 1st Day of the Seminar/ Coordinators (Facilitators): Thekla Demetriadou and Melina Tringidou, Officers of the Ombudsman's Office

9:00 - Εισαγωγή στο σεμινάριο και τους στόχους του /Introduction to the seminar and its goals

-*Έμφυλη βία μέσα από την εμπειρία του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προβληματισμοί και προκλήσεις/ Gender Violence through the experience of the Ombudsman's Office, Concerns and Challenges*

Παρουσίαση: *Άριστος Τσιάρτας, Πρώτος Λειτουργός Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως/ Presentation: Aristos Tsiartas, First Officer of the Ombudsman's Office*

- **Χειρισμός περιστατικών βίας κατά των γυναικών από την κυπριακή Αστυνομία/ Handling of cases of violence against women by the Cyprus Police**

Παρουσίαση: *Κώστας Βέης, Αστυνόμος Β', Υπεύθυνος του Γραφείου Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής βίας και κακοποίησης ανηλίκων, Τμήμα Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων, Αρχηγείο Αστυνομίας/ Presentation: Costas Veis, Superintendent B', Head of the Domestic Violence & Child Abuse Office, Criminal Investigation Department, Cyprus Police Headquarters*

10:40 Διάλειμμα/ Coffee break

11:00 - Κατανοώντας τη βία κατά των γυναικών: Το πλαίσιο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης / *Understanding violence against women: the framework of the Istanbul Convention*

- *Βία, εξουσία και έλεγχος: επανεξετάζοντας τη θεωρία της Millett για τις πολιτικές φύλου/ Violence, power and control – revisiting Millett's Sexual Politics*

- *Ενδοοικογενειακή βία και σεξουαλικότητα: Τι σχέση έχει η αγάπη; / Domestic Violence and Sexuality: what's love got to do with it?*

- Η φύση της βίας κατά των γυναικών/The nature of violence against women
- Σεξουαλική και ενδοοικογενειακή βία/Sexual and domestic violence

- Με ποιο τρόπο βιώνουν τη βία διαφορετικές ομάδες προσώπων (ετεροφυλόφιλοι, ΛΟΑΤ κ.ά.)/ How violence is experienced by different groups (heterosexual, LGBT etc)
- Εγχειρίδιο της κακοποίησης/ The 'abuse toolkit'

Παρουσίαση και συζήτηση: **Marianne Hester**, Επικεφαλής του Κέντρου Έρευνας για το Φύλο και τη Βία στο Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ στο Η.Β./ Presentation and Discussion: **Professor Marianne Hester**, Head of the Centre for Gender and Violence Research at the University of Bristol, School for Policy Studies, University of Bristol

13:00 Διάλειμμα / Coffee break

13:30 Ποιος κάνει τι και σε ποιον; Φύλο και δράστες ενδοοικογενειακής βίας σύμφωνα με τα αρχεία της αστυνομίας της Αγγλίας/ Who does what to whom? Gender and domestic violence perpetrators in English police records

- Τι μας λένε τα στοιχεία για το φύλο και την ενδοοικογενειακή βία; : συχνότητα και επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας και κακοποίησης/ What do figures tell us about gender and domestic violence?: prevalence and impact of domestic violence and abuse
- Περιπτώσεις έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας που περνούν από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης/ Gender and domestic violence cases going through the criminal justice system

Παρουσίαση και συζήτηση: **Marianne Hester**, Επικεφαλής του Κέντρου Έρευνας για το Φύλο και τη Βία στο Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ στο Η.Β./ Presentation and Discussion: **Professor Marianne Hester**, Head of the Centre for Gender and Violence Research at the University of Bristol, School for Policy Studies, University of Bristol

15:00 Τέλος πρώτης μέρας / End of the 1st day of the Seminar

Τετάρτη, 10 Δεκεμβρίου 2014/ Wednesday, December 10th, 2014

Εργασίες 2ης μέρας – Συντονίστριες: (facilitators) Θέκλα Δημητριάδου και Μελίνα Τριγγίδου, Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως/ 2nd Day of the Seminar/ Coordinators (Facilitators): Thekla Demetriadou and Melina Tringidou, Officers of the Ombudsman's Office

09:00 **Νομοθεσία καταπολέμησης της βίας κατά των Γυναικών στην Κύπρο/Legislative framework of combating violence against women in Cyprus**

Παρουσίαση: Λουΐζα Χριστοδουλίδου-Ζαννέτου, Εισαγγελέας της Δημοκρατίας/
Presentation: Louiza Christodoulidou-Zannetou, Attorney of the Republic

10:00. **Νοοτροπία & Πρακτικές Αστυνόμευσης της Ενδοοικογενειακής Βίας (1^ο μέρος)/ *The mindset & practicalities of Policing Domestic Violence/Abuse (1st part):***

- *Στάσεις & Προσεγγίσεις/ Attitude & Approach*
- *Ορισμός & Αναγνώριση, συμπεριλαμβανομένων και άλλων σχετικών αδικημάτων, πρότυπα συμπεριφοράς, Καταγραφή περιστατικών / Definition & Recognition; including other linked offences, patterns of behaviour, Recording*

Παρουσίαση και συζήτηση: Ντετέκτιβ Ανώτερος Υπαστυνόμος Steve Jackson, Εθνικός Συντονιστής για θέματα ενδοοικογενειακής βίας στο Κολέγιο Αστυνόμευσης του Η.Β./ Presentation and Discussion: Detective Chief Inspector Steve Jackson, seconded to the College of Policing in the UK as the National Domestic Abuse Co-ordinator

11:00 Coffee break

11:30 ***The mindset & practicalities of Policing Domestic Violence/Abuse (2nd part):***

- *Διερεύνηση βίας κατά των γυναικών και προστασία/ Investigating & Safeguarding VAW*
- *Παροχή υποστήριξης και σηματοδότηση/ Support provision & sign posting*
- *Γενική καλή πρακτική και χρήσιμες συμβουλές/ General good practice and useful tips*

Αναλάβετε ευθύνες, δραστηριοποιηθείτε και βελτιώστε τις υπηρεσίες σας σε σχέση με την αστυνόμευση περιστατικών βίας κατά των γυναικών: Ποια απλά πράγματα μπορείτε να κάνετε τώρα για να κινηθούν τα πράγματα προς τη σωστή κατεύθυνση; / Take responsibility & make things happen to improve your service towards policing violence against women: What simple things, done well - can you do now, moving forward?

Παρουσίαση και συζήτηση: Ντετέκτιβ Ανώτερος Υπαστυνόμος Steve Jackson, αποσπασμένος στο Κολέγιο Αστυνόμευσης του Η.Β ως Εθνικός Συντονιστής για θέματα ενδοοικογενειακής βίας / Presentation and Discussion: Detective Chief Inspector Steve Jackson, seconded to the College of Policing in the UK as the National Domestic Abuse Co-ordinator

13:00 ***Σύνοψη και αξιολόγηση των εργασιών του σεμιναρίου. Συμπεράσματα./ Synopsis and evaluation of the Seminar. Conclusions.***

13:30 ***Τέλος εργασιών σεμιναρίου – Ακολουθεί γεύμα/ End of the seminar - followed by lunch***

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

Το σεμινάριο απευθύνεται σε στελέχη της Αστυνομίας, τα οποία, στα πλαίσια των καθηκόντων τους, μπορούν να συνδράμουν στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΣΤΟΧΟΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τους συμμετέχοντες ώστε να εντείνουν/βελτιώσουν τις προσπάθειές τους για πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών στην Κύπρο.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Γιώργος Κακότας,

Συντονιστής Δράσης

Λειτουργός Α', Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, Τηλ: 22405520

Παναγιώτα Χαραλάμπους,

Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22 466535

Γιάννης Παναγιώτου,

Λειτουργός Επιμόρφωσης, Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, Τηλ.: 22 466547

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

9-10 Δεκεμβρίου, 2014

Ώρες: Τρίτη 8:30 –15 :00 Τετάρτη 9:00 – 13:30

(11 ώρες)

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

Ξενοδοχείο Altius,

Αχαιών 1, 1101 Λευκωσία Τηλ.: 22255540

Ανακοινώσεις τύπου

02.05.2014

Με αφορμή το πρόσφατο περιστατικό βιασμού δύο ανήλικων κοριτσιών (14 και 15 χρόνων), από 59χρονο γνωστό επιχειρηματία από τη Λάρνακα και 35χρονο από την Ορόκλινη, στις 26-28.04.2014, στη Λάρνακα και τη Λευκωσία, η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια εκφράζει την έντονη ανησυχία της και καταδεικνύει για πολλοστή φορά τις ανησυχητικές διαστάσεις των εγκλημάτων βίας κατά των γυναικών στην Κύπρο.

Τονίζεται η ανάγκη λήψης δραστικότερων μέτρων καθώς και αποτελεσματικότερου συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών με στόχο την πρόληψη και καταστολή του προβλήματος, και ιδιαίτερα της προστασίας των θυμάτων βίας. Μετά το τραγικό συμβάν, καλούνται όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες να στηρίξουν τα ανήλικα θύματα με τον καλύτερο δυνατόν τρόπο.

Αναφορικά με το προφίλ των δραστών, επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά - κάτι που προκύπτει και από διεθνείς έρευνες - ότι η άσκηση βίας δεν σχετίζεται ούτε με το κοινωνικό ούτε με το οικονομικό επίπεδο, αλλά διαχέεται σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή θα συνεχίσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της να διαφωτίζει και να ευαισθητοποιεί την κοινωνία για τη βία κατά των γυναικών, η οποία αποτελεί ποινικό αδίκημα και η καταπολέμησή της είναι ευθύνη όλων μας. Η Συμβουλευτική Επιτροπή ευελπιστεί ότι το σύστημα της ποινικής δικαιοσύνης θα οδηγήσει στην παραδειγματική τιμωρία των δραστών κατά τρόπο αποτρεπτικό.

19.06.2014

Η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια εκφράζει τον συγκλονισμό και την αγανάκτησή της για την πρόσφατη τραγωδία η οποία εξελίχθηκε στο Στρόβολο. Ο 41χρονος πατέρας πυροβόλησε και σκότωσε με στρατιωτικό τυφέκιο τύπου G3, την εν διαστάσει 35χρονη σύζυγό του, την 9χρονη κόρη του και, αφού τραυμάτισε κρίσιμα τον 14χρονο γιο του, έθεσε τέρμα στη ζωή του. Πληροφορίες αναφέρουν ότι το ζευγάρι, που βρισκόταν σε διάσταση τους τελευταίους μήνες, αντιμετώπιζε προβλήματα, κυρίως σε σχέση με τα παιδιά. Πρόσφατα είχαν εκδοθεί και διατάγματα για την επιμέλειά τους.

Η βία στην οικογένεια αποτελεί ποινικό αδίκημα, και καλούνται οι πολίτες καθώς και τα κοντινά πρόσωπα των θυμάτων, που είναι γνώστες του προβλήματος, να καταγγέλλουν αυτά τα περιστατικά για να μην φτάνουμε στο σημείο να θρηνούμε θύματα. Ένα

τηλεφώνημα, επώνυμο ή ανώνυμο, από κάποιον που άκουσε ή είδε κάτι είναι αρκετό να σώσει μια ζωή.

Η έκταση και η σοβαρότητα του προβλήματος της βίας ενάντια στις γυναίκες επιβεβαιώνεται από τα ευρήματα της πρώτης παγκύπριας έρευνας για την ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών στην Κύπρο, που έγινε για τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2012). Σύμφωνα με τα ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας, 28% των Κυπρίων γυναικών έχει υποστεί κάποιας μορφής κακοποίηση από το σύζυγο/ σύντροφό τους, με τις γυναίκες που ανήκουν στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες να υφίστανται τη μεγαλύτερη βία (36%). Δυστυχώς, σχεδόν 60% των γυναικών θυμάτων βίας δεν αναφέρει το περιστατικό σε κανένα.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή τονίζει την ανάγκη διερεύνησης κατά πόσο έγινε οποιαδήποτε αναφορά είτε από το ίδιο το θύμα, είτε από συγγενικό πρόσωπο στην Αστυνομία, σύμφωνα με την Εγκύκλιο του Γενικού Εισαγγελέα (αρ.Φακ.50 (Γ)/1992/Ν.42 ημερ.11.06.1998), με θέμα «Παράπονα/καταγγελίες/υποθέσεις σχετικά με βία στην οικογένεια» στην οποία αναφέρεται ξεκάθαρα ότι οι λειτουργοί των Υπουργείων Εργασίας (Κοινωνικοί Λειτουργοί), Υγείας και Παιδείας και Αστυνομίας έχουν οδηγίες «όπως αμέσως, και όχι αργότερα των 7 ημερών μετά από παράπονο / καταγγελία σ' αυτούς, να υποβάλουν έκθεση με την οποία να ενημερώνουν το Γραφείο του Εισαγγελέα». Είναι, συνεπώς, σαφές ότι *δεν χρειάζεται γραπτή καταγγελία* από το ενήλικο θύμα για να ενημερωθεί η Εισαγγελία και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης φέρουν τεράστια ευθύνη στο πώς μεταδίδουν τα περιστατικά βίας στην οικογένεια και οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεχτικά, ειδικά στις περιπτώσεις που υπάρχουν ανήλικα θύματα.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή, μετά το τραγικό συμβάν, καλεί όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες να στηρίξουν το ανήλικο θύμα με τον καλύτερο δυνατόν τρόπο.

28.08.2014

Η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια εκφράζει τον συγκλονισμό και την αγανάκτησή της για την πρόσφατη τραγωδία η οποία εξελίχθηκε χθες το απόγευμα στον Κόρνο, ανάλογη με αυτή που σημειώθηκε πρόσφατα στον Στρόβολο με τον αφανισμό ολόκληρης σχεδόν οικογένειας. Ο 35χρονος πατέρας πυροβόλησε και σκότωσε με κυνηγετικό όπλο την 31χρονη πρώην σύζυγό του, μπροστά στα δύο ανήλικα παιδιά τους ηλικίας 4 και 8 χρονών, ενώ τραυμάτισε τον 39χρονο σύντροφό της και την 90χρονη γιαγιά της, στη συνέχεια έθεσε

τέρμα στη ζωή του. Ο δράστης ο οποίος αντιμετώπιζε ψυχικά προβλήματα και έτυχε ψυχιατρικής νοσηλείας στο παρελθόν, φαίνεται να προέβη στην αποτρόπαια πράξη μετά από λογομαχία που είχε με την πρώην σύζυγό του, επειδή τα παιδιά αρνήθηκαν να πάνε μαζί του.

Η έκταση και η σοβαρότητα του προβλήματος της βίας ενάντια στις γυναίκες επιβεβαιώνεται από τα ευρήματα της πρώτης παγκύπριας έρευνας για την ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών στην Κύπρο, που έγινε για τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2012). Σύμφωνα με τα ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας, 28% των Κυπρίων γυναικών έχει υποστεί κάποιας μορφής κακοποίηση από το σύζυγο/ σύντροφό τους, με τις γυναίκες που ανήκουν στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες να υφίστανται τη μεγαλύτερη βία (36%). Δυστυχώς, σχεδόν 60% των γυναικών θυμάτων βίας δεν αναφέρει το περιστατικό σε κανένα.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή τονίζει την ανάγκη διερεύνησης, κατά πόσο έγινε οποιαδήποτε αναφορά είτε από το ίδιο το θύμα, είτε από συγγενικό πρόσωπο στην Αστυνομία ή σε άλλες υπηρεσίες. Σύμφωνα με την Εγκύκλιο του Γενικού Εισαγγελέα (αρ.Φακ.50 (Γ)/1992/Ν.42 ημερ.11.06.1998), με θέμα «Παράπονα/καταγγελίες/υποθέσεις σχετικά με βία στην οικογένεια» στην οποία αναφέρεται ξεκάθαρα ότι οι λειτουργοί των Υπουργείων Εργασίας (Κοινωνικοί Λειτουργοί), Υγείας, Παιδείας και Αστυνομίας έχουν οδηγίες «όπως αμέσως, και όχι αργότερα των 7 ημερών μετά από παράπονο / καταγγελία σ' αυτούς, να υποβάλουν έκθεση με την οποία να ενημερώνουν το Γραφείο του Εισαγγελέα». Είναι, συνεπώς, σαφές ότι *δεν χρειάζεται γραπτή καταγγελία* από το ενήλικο θύμα για να ενημερωθεί η Εισαγγελία και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα.

Η βία στην οικογένεια αποτελεί ποινικό αδίκημα, και καλούνται οι πολίτες καθώς και τα κοντινά πρόσωπα των θυμάτων, που είναι γνώστες του προβλήματος να καταγγέλλουν αυτά τα περιστατικά για να μην φτάνουμε στο σημείο να θρηνούμε θύματα. Ένα τηλεφώνημα, επώνυμο ή ανώνυμο, από κάποιον που άκουσε ή είδε κάτι είναι αρκετό να σώσει μια ζωή.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή, μετά το τραγικό συμβάν, καλεί όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες να στηρίξουν τα ανήλικα θύματα με τον καλύτερο δυνατόν τρόπο.

13.11.2014

Ο Πρόεδρος, τα μέλη και το προσωπικό της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, εκφράζουν τη θλίψη τους για τον θάνατο του Δρος Νεόφυτου Παπανεοφύτου και τα ειλικρινή τους συλλυπητήρια στην

οικογένεια του εκλιπόντος. Ο Δρ Παπανεοφύτου διατέλεσε μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής από τη δημιουργία της, το 1996 μέχρι και σήμερα, εκπροσωπώντας τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Προαγωγής Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων. Η συμβολή του στο έργο της Συμβουλευτικής Επιτροπής ήταν ιδιαίτερα σημαντική. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα τον σκεπάσει.

19.11.2014

Διεθνής Μέρα Ενάντια στην Κακοποίηση των Παιδιών (19 Νοεμβρίου)

Η ΣΕ προέβηκε σε ανακοίνωση τύπου για το θέμα την οποία απέστειλε σε όλα τα ΜΜΕ, στα εμπλεκόμενα υπουργεία και σχετικούς ΜΚΟ, καθώς και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

25.11.2014

Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών (25 Νοεμβρίου)

Η ΣΕ προέβηκε σε ανακοίνωση τύπου για το θέμα την οποία απέστειλε σε όλα τα ΜΜΕ, στα εμπλεκόμενα υπουργεία και σχετικούς ΜΚΟ, καθώς και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Αρ. φακ.: 11.02.010
Τηλ.: (22) 406 655
Ηλεκτρ. διεύθ.: central.sws@sws.mlsi.gov.cy

28 Μαΐου 2014

Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας
(μέσω Γενικού Διευθυντή
Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων)

**Αναθεώρηση του Εγχειριδίου Διατμηματικών Διαδικασιών για το
Χειρισμό Περιστατικών Βίας στην Οικογένεια**

Σε συνέχεια της αλληλογραφίας μας, η οποία λήγει με την επιστολή μου προς εσάς ημερ. 5.3.2014, επισυνάπτεται το δεύτερο προσχέδιο του Εγχειριδίου, όπως διαμορφώθηκε από τους εμπλεκόμενους φορείς στη βάση γραπτών συνεισφορών και σχετικών συνεδριάσεων κατά το 2013 και 2014.

Από το προσχέδιο, φαίνεται ότι παραμένουν τα ακόλουθα ερωτήματα που χρήζουν της δικής σας γνώματευσης ώστε να είναι δυνατή η οριστικοποίηση του Εγχειριδίου:

1. Όλοι οι επαγγελματίες, που λαμβάνουν αναφορά για άσκηση βίας ή για υποψία άσκησης βίας σε παιδί, υποχρεώνονται να αναφέρουν στην Αστυνομία, τον Οικογενειακό Σύμβουλο (ΟΣ) και τον Γενικό Εισαγγελέα.
  - α. Ισχύει το ίδιο και στην αναφορά για άσκηση βίας ή για υποψία για άσκηση βίας σε ενήλικα; Δηλαδή, είναι απαραίτητη η συναίνεση του ενήλικου θύματος για σκοπούς καταγγελίας περιστατικού βίας που το αφορά;
  - β. Ένας επαγγελματίας συμμορφώνεται με τη νομοθεσία αν αναφέρει το περιστατικό βίας μόνο σε ένα μέρος, π.χ. ΟΣ;
2. Σε περίπτωση που ενήλικο θύμα καταγγέλλει βία εναντίον του στην Αστυνομία κι αργότερα αποσύρει, μπορεί να συνεχίσει η υπόθεση με τα υπόλοιπα τεκμήρια της υπόθεσης; Η μαρτυρία του ενήλικου θύματος είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την υιοσίτηξη της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου, έστω κι αν υπάρχουν μαρτυρίες από εμπλεκόμενα

- πρόσωπα και επαγγελματίες (ΟΣ, Ιατρικούς Λειτουργούς, Ψυχολόγο);
3. Θα πρέπει να διευκρινιστεί για ποιες ηλικίες παιδιών κι αν συστήνεται ή επιβάλλεται η λήψη οπτικογραφημένης κατάθεσης (σχετική η παράγραφος 4.3.3.).
  4. Νομιμοποιείται η Αστυνομία να παραπέμψει θύματα βίας για ιατρική εξέταση; (σχετική η παράγραφος 4.4.5);
  5. Η υποχρέωση αναφοράς περιστατικού βίας (άρθρο 35Α των περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και 2004) αφορά στην καταγγελία στην Αστυνομία ή θεωρείται επαρκής η αναφορά στον ΟΣ;
  6. Απορρέει από τον Νόμο υποχρεωτική καταγγελία περιστατικού βίας από τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες στην Αστυνομία ή θεωρείται επαρκής η αναφορά στον ΟΣ;
  7. Ο ΟΣ δικαιούται, με βάση τον Νόμο, να αποφασίσει να μην καταγγείλει περιστατικό βίας στην Αστυνομία, λόγω του μεμονωμένου του περιστατικού ή/και για άλλους ειδικούς λόγους;

Τέλος, παρακαλούμε όπως επιβεβαιώσετε τη σύμφωνη γνώμη σας με το αναθεωρημένο προσχέδιο, ιδιαίτερα όσον αφορά τις παραγράφους 2.2, 3.5.4, 4.6.4, 5.3.3

Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω συνεργασία στο θέμα.

(Χαρά Τσιανίδου)
για Διευθύντρια

ΧΤ/Επιστολές/Γεν. Εισαγγελέας

11.02.10 107

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Γ.Ε./Αρ. Φακ.: 50(Δ)/1992/Ν42/265

19 Ιουνίου 2014

Διευθύντρια
Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας
Υπόψη: κας Χαράς Ταπανίδου

2/7/14
AN

**ΘΕΜΑ: Αναθεώρηση του Εγχειριδίου Διατμηματικών Διαδικασιών
για το χειρισμό περιστατικών βίας στην οικογένεια.**

Αναφορικά με την επιστολή σας ημερομηνίας 28.5.2014 και αρ. φακ. 11.02.010 σχετικά με το πιο πάνω θέμα, παραθέτω κατωτέρω τις απαντήσεις στα ερωτήματα σας.

1. Η υποχρέωση αναφοράς προς το Γενικό Εισαγγελέα προκύπτει από την εγκύκλιο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ημερομηνίας 11.6.1998 προς όλα τα εμπλεκόμενα τμήματα με την οποία παρακαλείστε όπως αμέσως και όχι πέραν των 7 ημερών, μετά από το παράπονο/καταγγελία σ' αυτούς, υποβάλουν έκθεση με την οποία να ενημερώνουν τη Νομική Υπηρεσία.

Δεν υπάρχει εξαίρεση στην εγκύκλιο αυτή για ενήλικες και σίγουρα δεν είναι απαραίτητη η συναίνεση του ανήλικου θύματος για σκοπούς καταγγελίας περιστατικού βίας που το αφορά. Ένας επαγγελματίας συμμορφώνεται μερικώς με τη νομοθεσία αν αναφέρει το περιστατικό μόνο σε Οικογενειακό Σύμβουλο αλλά δεν συμμορφώνεται με την πιο πάνω εγκύκλιο. Και σίγουρα αυτό δεν ισχύει για περιπτώσεις θυμάτων προσώπων με σοβαρές διανοητικές ή ψυχικές ανεπάρκειες όπου παράλειψη καταγγελίας συνιστά ποινικό αδίκημα (άρθρο 38Α του Νόμου 119(Ι)/2000).

Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, Απελλή 1, 1403 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Τηλ.: 22889100, Φαξ.: 22665080, email: nlq.gon@isw.gov.cy

2

2. Θα είναι καλό να έχουμε πάντοτε υπόψη μας ότι η κάθε περίπτωση βίας στην οικογένεια πρέπει να αντιμετωπίζεται με τα δικά της ιδιαίτερα περιστατικά. Σε περίπτωση απόσυρσης της καταγγελίας από το ενήλικο θύμα, η υπόθεση μπορεί να προχωρήσει νοουμένου ότι υπάρχει και άλλη μαρτυρία. Δεν είναι απαραίτητη η μαρτυρία του θύματος όπου υπάρχουν άλλοι μάρτυρες, σίγουρα όμως η άρνηση του θύματος να συνεχίσει την υπόθεση είναι ένας σοβαρός παράγοντας που ενδεχόμενα να λάβει υπόψη του ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας για τη συνέχιση ή όχι της δίωξης.

3. Δεν είναι δυνατόν να καθορίζεται ηλικία για τη λήψη οπτικογραφημένης κατάθεσης παιδιού αφού αυτό εξαρτάται από το βαθμό ωριμότητας του κάθε παιδιού. Θα πρέπει εδώ να ληφθούν και υπόψη οι νέες πρόνοιες επί του θέματος αυτού που θα εισάγει ο Νόμος για τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών που ενδέχεται να έχει ψηφιστεί μέχρι τη λήψη της επιστολής αυτής.

4. Η Αστυνομία νομιμοποιείται να παραπέμψει θύματα για ιατρική εξέταση στα πλαίσια της ποινικής διερεύνησης.

5. Η καταγγελία με βάση το άρθρο 35Α του Ν. 119(Ι)/2000 θα πρέπει να υποβάλλεται στην Αστυνομία αφού πρόκειται για ποινικό αδίκημα.

6. Απορρέει από το Νόμο η υποχρεωτική καταγγελία περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 35Α του Ν. 119(Ι)00 προς την Αστυνομία. Για όλα τα υπόλοιπα αδικήματα, δεν προβλέπεται ρητά υποχρέωση προς επαγγελματίες για υποβολή καταγγελίας αλλά αυτό θα πρέπει να γίνεται ως γενική υποχρέωση ένας επαγγελματίας να μην αποκρύβει τη διάπραξη αδικήματος. Θεωρώ ότι ένας επαγγελματίας που γνωρίζει για περιστατικό βίας αποποιείται την ευθύνη του με απλή αναφορά στον οικογενειακό σύμβουλο.

7. Ο οικογενειακός σύμβουλος δεν είναι το αρμόδιο άτομο για να κρίνει εάν θα καταγγείλει υπόθεση βίας στην Αστυνομία με γνώμονα εάν είναι ένα μεμονωμένο περιστατικό ή για άλλο λόγο. Η καταγγελία θα πρέπει να υποβάλλεται χωρίς καμία εξαίρεση.

Λουίζα Χριστοδουλίδου - Ζαννέτου,
Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας,
για Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

